

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
CENTRUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**VYUŽITÍ KINESTETICKÉHO UČEBNÍHO STYLU
V ČESKÉM JAZYCE NA PRVNÍM STUPNI ZÁKLADNÍ
ŠKOLY**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Tereza Stodolová

Učitelství pro základní školy, obor Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Vedoucí práce: Mgr. Petra Kalistová

Plzeň, 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne

.....
vlastnoruční
podpis

Děkuji Mgr. Petře Kalistové za pomoc během vedení diplomové práce, dále za její vstřícnost a cenné rady během konzultací. Poděkování patří i mé rodině za jejich podporu a trpělivost. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat Mgr. Naděždě Beňadikové a pedagogickému sboru 2. základní školy v Sokolově za jejich vstřícnost během aplikace pohybových aktivit k diplomové práci do výuky.

OBSAH

1	ÚVOD	2
2	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	4
2.1	CÍL	4
2.2	ÚKOLY	4
3	TEORETICKÁ ČÁST	5
3.1	MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK	5
3.1.1	Dítě na prvním stupni základní školy	5
3.1.2	Význam pohybu u dětí	7
3.1.3	Motivace dětí k pohybu	9
3.1.4	Vhodné pohybové aktivity pro děti	11
3.2	UČENÍ	12
3.2.1	Učební styly	13
3.2.2	Členění stylů učení	15
3.3	KINESTETICKÝ UČEBNÍ STYL	16
4	PRAKTICKÁ ČÁST	20
4.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	20
4.2	ZÁSOBNÍK POHYBOVÝCH AKTIVIT	27
4.2.1	Hýbeme se s říkankou	29
4.2.2	Hledači dvojice	33
4.2.3	Živá pohádka	35
4.2.4	Slovní řetězy	39
4.2.5	Kouzelníci	42
4.2.6	Hrátky s písmeny	45
4.2.7	Vláčky	49
4.2.8	Mixér	52
4.2.9	plácačkovaná	55
4.2.10	Had synonym a antonym	58
4.2.11	Řetěz vyjmenovaných slov	61
4.2.12	Poslíčci	63
4.2.13	Hra na spisovatele	66
4.2.14	Hrátky s příslovími	68
4.2.15	Chytni správný vzor	72
4.2.16	Pravopisní experti	75
4.2.17	Vyskočí správný pád	79
4.2.18	Najdi vynechané slovo	82
5	DISKUSE	85
6	ZÁVĚR	88
7	RESUMÉ	90
8	SEZNAM LITERATURY	92
9	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ	96
10	PŘÍLOHY	I

1 ÚVOD

Pohyb patří mezi základní projevy člověka. Má podstatný vliv na zdraví, optimální vývoj či funkci všech orgánových soustav jedince. I přesto, že žijeme v moderní době, kdy nepotřebujeme nezbytně vykonávat větší množství pohybových aktivit pro to, abychom přežili, by měl být pohyb součástí režimu každého dne. Pokud tomu tak není, ztrácíme část naší přirozenosti, což je poté negativně promítáno v dalších sférách. (Schlegel a Fialová, 2023).

Děti by měly být od malička vedené k pohybu a my jako pedagogové na tom máme velký podíl. Mladší školní věk je obdobím, kdy je u dětí potřeba pohybu vyšší a měla by být plně podporována. V dnešní době však bohužel u dětí fyzická aktivita klesá, tudíž bychom měli vést žáky k pohybu alespoň ve škole. Přínos pohybu ve vyučování shledávám přínosný nejen pro kinestetické studenty, ale pro všechny žáky. Pohybem se stává výuka více atraktivní a zábavná, přičemž je rozvíjena dětská hravost a spontánnost. Svou diplomovou prací bych chtěla ukázat, že i do předmětů, jako je český jazyk, se dá bez problému zapojit pohybová aktivita, kterou můžeme žáky zároveň vzdělávat.

Využitím pohybu během výuky můžeme snadno odbourat stres ze školy. Můžeme jím dokonce změnit psychický stav žáka natolik, že se dostaví chuť se učit (Silva a Rydl, 1999). Pohyb také ovlivňuje žákovu pozornost a soustředění, které jsou nezbytné k jeho učení (Dvořáková a Engelthalerová, 2017).

Diplomová práce je složena ze dvou částí, těmi jsou část teoretická a praktická. V teoretické části charakterizují mladší školní věk se zaměřením na pohyb, jeho význam, motivaci k pohybu a vhodné pohybové aktivity. Věnuji se zde také procesu učení a s ním souvisejícím učebním stylům se zaměřením na dělení dle percepční preference, kam spadá i kinestetický učební styl, jež je hlavním tématem diplomové práce. Práce se bude soustředit na využití přínosu tohoto učebního stylu v praxi, tedy jeho aplikaci v předmětu českého jazyka u dětí mladšího školního věku. Právě kinestetický učební styl je totiž skvělým prostředkem pro zapojení pohybu do výuky. Kinestetickým učebním stylem totiž rozumíme učení se pomocí pohybu. Kinestetickým žákům k učení pomáhají pohybové aktivity, manuální činnosti a zacházení s pomůckami. Vyhovující je pro ně také učení se nápodobou (Průcha, 2020).

Praktická část diplomové práce obsahuje mnou navržené pohybové aktivity, které jsou cíleny na využití kinestetického učebního stylu v hodinách českého jazyka. Zásobník pohybových aktivit může posloužit jako zdroj inspirace pro učitele prvního stupně nebo studenty pedagogické fakulty pro využití v rámci praxí. Věřím však, že by mohl najít využití také u rodičů, kteří mohou s dětmi pohybovými aktivitami dané učivo procvičovat.

2 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

2.1 CÍL

Cílem diplomové práce je vytvoření zásobníku pohybových aktivit navržených k využití kinestetického učebního stylu ve výuce českého jazyka na prvním stupni základních škol. Zhotovením diplomové práce bych ráda inspirovala učitele, studenty pedagogických fakult nebo rodiče žáků, a případně tak zvýšila zájem o kinestetický učební styl.

2.2 ÚKOLY

1. Charakteristika dětí mladšího školního věku a kinestetického učebního stylu.
2. Vytvoření návrhu aktivit zaměřených na kinestetický učební styl v hodinách českého jazyka na prvním stupni základní školy.
3. Popis realizace navržených aktivit v praxi a jejich následná reflexe.
4. Uvedení fotodokumentace z průběhu uváděných aktivit.
5. Vytvoření dotazníkového šetření pro učitele na prvním stupni základní školy.
6. Popis realizace a vyhodnocení dotazníkového šetření.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

Mladší školní věk je obdobím, do kterého se dítě dostává nástupem do školy. Mluvíme o období od 6 do 11 let věku dítěte. Pro dítě tato doba představuje spoustu změn. Přesto o něm hovoříme jako o relativně klidném období, ve kterém nedochází k nijak větším vývojovým změnám ani psychickým výkyvům. Když ho totiž srovnáme s tím předcházejícím, kdy se dějí převratné změny, a s následujícím, které je zase velmi bouřlivé, může se nám zdát až nezajímavé. Pokud bychom chtěli toto období popsat třemi slovy, mohli bychom ho nazvat jako „období střízlivého realismu“. Pro dítě je typické, že se zajímá o okolní svět a o to, jak věci doopravdy jsou. Můžeme to vnímat v dětské mluvě, kresbě, písemném projevu, zájmu o knihy i v průběhu her (Langmeier a Krejčířová, 2006).

Když pohlížíme souhrnně na mladší školní věk, jedná se o dlouhé období, a je tedy samozřejmé, že mezi dětmi, u kterých právě došlo k zahájení školní docházky, a těmi, kteří jsou již vyspělejšími školáky, nalezneme značné rozdíly (Langmeier a Krejčířová, 2006).

3.1.1 DÍTĚ NA PRVNÍM STUPNI ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Vše začíná nástupem do školy, což je pro dítě i jeho rodinu velkou událostí. Jde o životní etapu, kde děti čeká spousta nových věcí. Doposud byla hlavní náplní v životě dítěte hra. Se školou však přicházejí povinnosti (Franclová, 2013). Ve škole se najednou zvyšují nároky na vzdělání a pracovní výkonnost dítěte, což pro něho může být velkou zátěží. Na část dne je odloučeno od rodiny, s čímž se sice setkalo již v mateřské škole, ale musíme brát v potaz, že ne každé dítě do mateřské školy chodilo. I pro dítě, které se v mateřské škole s částečným odloučením setkalo, je organizace školní činnosti něco zcela nového. Je zde postava učitele, který působí jako autorita a stojí čelem proti kolektivu dětí, které vykonávají stejnou činnost, a po dobu 45 minut se po nich požaduje práce za přiměřené soustředěnosti (Langmeier a Krejčířová, 2006). Během prvních měsíců školy se učí spolupracovat ve větší skupině a seznamuje se tak s novými formami spolupráce. Dále jsou jeho výkony srovnávány s výkony vrstevníků, s čímž se do té doby také nesetkalo (Jedlička, 2017). Dítě se tedy musí na nové prostředí adaptovat. U množství dětí můžeme po nástupu do školy po delší i kratší dobu

sledovat různým způsobem projevované znaky nepřizpůsobení (Langmeier a Krejčířová, 2006). Dítě by mělo být v době nástupu do školy psychicky a fyzicky zralé, aby zvládalo vyhovět školním požadavkům (Weby.Go.cz, 2023). Zhruba po dvou letech, co dítě navštěvuje školní prostředí, se již přijatelně adaptuje a oproti začínajícím školákům se dostává do období větší stability a vyhraněnosti (Langmeier a Krejčířová, 2006).

Školní docházkou, kterou lze vnímat jako částečný zásah do pohybového režimu dětí, klesá pohyb během volnočasových a spontánních aktivit. Z důvodu časové dotace pohyb nelze nahradit pouze v předmětu tělesné výchovy. Pohyb klesá i během víkendu v důsledku rostoucího tlaku školy a množství úkolů. Pobyt dětí v prostředí školní družiny, kde některé děti čekají na rodiče po vyučování, k pohybu také velmi nepřispívá. Denní objem pohybových aktivit lze snadno zvětšit pomocí vhodných náčiní, využitím přestávek nebo úpravy podmínek ve školním prostředí (Bláha, 2019). Pokud totiž dětem tímto stylem bráníme v pohybu, začínají si pomalu ale jistě zvykat na sedavý způsob života. V situacích, které vyžadují sedět na místě nebo stát a nehybat se, je to pochopitelné, avšak měli bychom brát zřetel na to, že nemůžeme omezovat všechny přirozené příležitosti k pohybu (Galloway, 2007).

S nástupem do školy mohou být bohužel spojeny i problémy s držení těla, které se buď prohlubují nebo jsou teprve získány. Nejčastěji hovoříme o oblasti lopatek a břišní stěny s prohloubením bederní lordózy. Proto bychom místo nehybného sezení v lavicích měli vnímat pohyb jako běžnou součást výuky a zapojovat ho vždy, když to bude jen trochu možné (Dvořáková a Engelthalerová, 2017). Nesetrvávat po delší čas ve stejné poloze a vést děti k pohybovým návykům již od začátku školní docházky je velmi důležité. Předejdeme tím tomu, že děti ztratí pozornost během učení a zároveň dosahujeme navození pocitu potřeby k občasným změnám polohy těla žáků (Hnízdilová, 2006).

Během celého období mladšího školního věku dochází ke zlepšení hrubé i jemné motoriky (Langmeier a Krejčířová, 2006). Období je považováno za ideální z hlediska učení se motorickým dovednostem, protože děti disponují velmi dobrými předpoklady pro tuto oblast. Je dokonce označováno jako „zlatý věk motoriky“ (Dvořáková a Engelthalerová, 2017). Motorika dosahuje takového stupně vývoje, že se forma pohybů stává harmonickou a plynulou. Můžeme již hovořit o vyvážených pohybech (Juřinová a Stejskal, 1987). S tím

u dětí roste zájem o pohybové hry a sportovní výkony, během kterých se neobejdou bez zdatnosti, vytrvalosti a síly (Langmeier a Krejčířová, 2006).

Mezi jedinci však nalezneme určité rozdíly, které ovlivňují průběh pohybových dovedností. Děti mezi šestým až osmým rokem věku jsou náchylnější k rozptýlení vnějšími faktory, což souvisí s vývojem signální soustavy v daném období. Dítě není schopno tlumit množství podnětů, což může mít následný dopad na narušení pozornosti a kvalitu provedení již naučených pohybových dovedností. To lze sledovat na doprovodných neekonomických pohybech, které jsou zde přítomné. Starší děti, které již řadíme do prepubescentního období, dokáží vnější podněty selektovat a následně převést do konkrétní pohybové činnosti. Provedení pohybu se tímto stává úspornější. Určité rozdíly poté můžeme vnímat i mezi chlapci a dívkami, kdy se zajímají o jiné pohybové činnosti, tudíž se stane, že jsou chlapci nebo dívky v konkrétním druhu pohybu zdatnější (Juřinová a Stejskal, 1987). Rozdíly mezi dětmi mohou být také ovlivněny prostředím, ve kterém vyrůstají. Hraje zde velkou roli to, zda je rodiče v pohybové činnosti podporují nebo ji naopak omezují ze strachu, aby se jejich dítěti nic nestalo (Langmeier a Krejčířová, 2006).

3.1.2 VÝZNAM POHYBU U DĚTÍ

Následující kapitolu bych ráda uvedla jedním z citátů Jana Wericha, ze kterého vyplývá přínos pohybu pro naše tělo. „*Pohybujte se, abyste se cítili dobře a byli šťastní.*“ – Jan Werich (CipMania, 2024).

Pohyb patří mezi nejdůležitější faktory ovlivňující zdraví. Pohybovou aktivitou je podporován růst a vývoj dítěte, což má za důsledek také správný vývoj kostí a svalstva. Díky pohybu dochází k podpoře fyziologické funkce organismu a zabraňuje vzniku nebo rozvoji chronických onemocnění. Mezi tato onemocnění můžeme řadit nadváhu, obezitu nebo kardiovaskulární onemocnění. Pohyb upevňuje celkovou obranyschopnost dětského organismu. Pohybové návyky, které dítě získá v tuto dobu, si s sebou většinou nese až do dospělosti (Kaplan, 2020).

Pokud přicházíte do styku s dětmi mladšího školního věku, určitě jste si všimli, že se rády pohybují, a pokud to jde, nejraději by pořád někde běhaly a skákaly a je velmi těžké je nějakým způsobem na chvíli zmírnit (Bláha, 2019). Pohyb je totiž v životě dítěte velmi

důležitou a neodmyslitelnou potřebou každodenního režimu. Pohybem je ovlivňován jak tělesný vývoj a růst jedince, což zastupuje stránku fyzickou, tak i soustředěnost během výuky, což řadíme do psychické stránky žáka. Formuje tedy celou osobnost dítěte (Dvořáková a Engelthalerová, 2017). Jakmile budeme u dětí pohyb rozvíjet, ovlivní to v budoucnu jejich život velmi pozitivně v několika ohledech, jakožto poté každého jedince, který žije aktivním způsobem života (Bláha, 2019). Děti totiž často kopírují své rodiče a s tím bohužel i jejich špatné návyky k trávení volného času s nedostatkem pohybu. Rodiče často vozí děti do školy autem, bez větších důvodů jim píše omluvenky do hodin tělesné výchovy a neuvědomují si tak, že tím dětem škodí. Ideální je podpora dětí v pohybu ze strany rodiny i školy, tedy jejich spolupráce (Schlegel a Fialová, 2023).

Pohyb slouží dětem jako prostředek seznámení se s prostředím a učí se jím ovládat své tělo. Pomocí něj se učí, jak si poradit v jejich okolí, a tím je jim umožněno získat i potřebné zkušenosti. Pohybem vyjadřují nejen sami sebe, ale také jím komunikují. Pohyb zlepšuje sebevědomí, kompetence, přispívá pozitivnímu sebehodnocení, vzájemnému srovnávání, spolupráci a toleranci. Tím, že se dítě hýbe, dochází ke zvýšení jeho kondice, učí se novým dovednostem, nabývá řadu poznatků potřebných pro život a dochází ke zdokonalení jeho osobnosti, protože si je vědomé žádoucích hodnot a dochází u něho k budování postojů (Schlegel a Fialová, 2023).

Z hlediska účinků ve škole má podle výzkumů pohybová aktivita vliv na lepší prospěch, lepší činnost mozku, zvýšení přívodu krve do mozku, zlepšení kognitivních funkcí, lepší memorování, výkonnost během vyučování a celkový zájem o školu (Galloway, 2007).

Pohybové hry dětem umožňují obohacení jejich kognitivní oblasti. Děti se učí pojmům, poznávají názvy osob, zvířat, věcí, seznamují se s materiály a jejich vlastnostmi. Při pohybových hrách se děti učí i pomocí svých smyslů, tudíž můžeme hovořit také o rozvoji smyslového vnímání. Většina z nich vyžaduje hrát podle pravidel, férové jednání, překonání únavy, čestné chování a respektování druhých. Tímto dětem pomáhají zlepšit charakterové vlastnosti a kladou důraz na určité hodnoty (Schlegel a Fialová, 2023).

Sami žáci si uvědomují význam pohybu pro zdraví ve chvíli, kdy je pro ně pohyb pravidelný a přináší jim pozitivní prožitek. O přínosu pohybu jsou informováni a zároveň sami prožívají osobní změny (Dvořáková & Engelthalerová, 2017).

3.1.3 MOTIVACE DĚTÍ K POHYBU

Podle českého psychologa M. Nakonečného zní definice motivace takto: „*Motivace je proces usměrňování a udržování chování, který, i když vychází z biologických zdrojů, je psychický fenomén, je to psychikou řízený druh regulace.*“ (Průcha, 2020 cit. podle Nakonečný 1997, s. 94).

Je souhrnem vnitřních a vnějších faktorů, které působí jako spouštěč lidského jednání, jemuž zároveň dodávají energii. Toto jednání se ubírá určitým směrem, snaží se něčeho docílit, nebo se naopak něčemu vyvarovat. Stále ho drží v pohybu, ovlivňují a řídí jeho průběh a způsob, jakým vzejde výsledek. Dále pak vyhodnocují své jednání, prožívání vlastního úspěchu či neúspěchu a okolních vztahů (Průcha, 2020).

Hlavní znaky struktury motivace tvoří:

- aktivace chování (pudy, instinkty a potřeby),
- zaměřenost chování, která aktivaci udává obsahovou a hodnotou náplň (postoje, zájmy a hodnoty), velký vliv má učení a výchova,
- cílevědomost, úsilí dojít k cíli (vůle) (Lokšová a Lokša, 1999).

Motivace žáka není něco, na co si můžeme sáhnout jako na jeho sešit, v němž nalezneme pečlivě, nebo naopak lajdácky vypracovanou domácí přípravu. Může nám ale posloužit jako pomůcka, pomocí které si můžeme odpovědět na otázku proč byla daná domácí příprava vypracována pečlivě či nikoliv. Pojem motivace nám tedy pomáhá zjistit, proč jedinec něco dělá či naopak nedělá, a jak do budoucna zajistit to, aby to dělal či nedělal (Lokšová a Lokša, 1999).

Samotná motivace se rozděluje na motivaci vnitřní a vnější. Vnitřní motivace vychází z jedince samotného. Tvoří ji jeho vlastnosti, jako je jeho osobní zdatnost, jeho hodnoty a cíle. Vnější motivace, jak už z názvu vyplývá, vzniká ovlivněním jedince jinými objekty, jimiž mohou být učitelé, rodiče nebo jiné vnější podněty z jejich okolí. Tato motivace může mít pozitivní i negativní formu. Pozitivní formou motivace může být například pochvala nebo odměna od učitele (Průcha, 2020). Pochvala ze strany učitele během pohybových aktivit, by se však neměla týkat pouze dětí talentovaných, ale všech dětí. Je důležité ocenit

snahu nebo jakýkoliv posun. Děti tak bude pohyb více bavit a budou aktivnějšími (Forsyth a Marcus, 2010). Pozornost by tedy měla být v tomto období zaměřena převážně na kladné hodnocení a pozitivní motivaci (Kolář, et al., 2001). Negativní motivací poté může být nějaké varování ze strany učitele nebo například strach z trestu či neúspěchu (Průcha, 2020).

Během motivace dětí je nutno zohledňovat jejich věk a obsah i cíl vyučování. Jejich osobnost se vývojem mění, a proto by se měly měnit i motivační činitele. V tomto případě nehovoříme pouze o motivaci na půdě školy, ale také v průběhu mimoškolních aktivit, zájmových činností žáka nebo během jeho domácích příprav na výuku. Dobře zvolená motivace podporuje u dítěte zájem o učení ve všech směrech. Nevhodné užívání motivačních činitelů však může u dítěte vyvolat nezájem nebo dokonce odpor k dané učební činnosti (Lokšová a Lokša, 1999).

Od malička hraje v motivaci největší roli prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje, tedy rodina. Jak už to bývá, děti spoustu věcí okoukávají od rodičů a jsou pro ně určitým vzorem. Lze tedy předpokládat, že pokud rodiče nemají kladný vztah k pohybu, nebudou k pohybové činnosti vést, natož jakýmkoliv způsobem motivovat své děti. Je důležité si dát pozor, aby to rodiče s motivací nepřehnali, zvláště pak s tou negativní. Pokud budou děti sport a pohyb vnímat jako něco, co musí a je pro ně svým způsobem za trest, určitě si k němu nevytvoří kladný vztah (Forsyth a Marcus, 2010).

Rodič nutně nemusí být vrcholovým sportovcem. Ale je důležité, aby z jejich strany přicházely impulsy k pohybu dětí. Děti by měly vnímat sport jako něco přirozeného a měl by jim přinášet radost. Přispívá také to, že se děti s rodiči věnují pohybu společně. Prohlubuje to nejen vztah k pohybu, ale také vztah mezi nimi samotnými. Mezi nejpřirozenější pohyb patří například obyčejná vycházka, ke které můžeme děti namotivovat například hrou nebo závody, kterými vycházku zpestříme. Účinnou motivací také může být stanovení cíle vycházky například formou zdolání nějakého vrcholu. V cíli pak na děti může čekat odměna, kterou si za zvládnutí cesty zasloužily (Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR, 2024). V tomto věku mají také velmi rády soutěže, proto je lze velmi snadno k pohybové aktivitě namotivovat. U jakékoliv pohybové aktivity je velmi důležité děti zaujmout a jejich zájem a nadšení udržet po celou dobu trvání (Průcha, 2020). I jednoduchá hra způsobí u dítěte zájem o pohyb, a to nemusí vyžadovat nijak složité přípravy, ani nemusí být časově náročná. Může být zaměřena na různé schopnosti dítěte, jako je například rozvoj

rychlosti, síly, spolupráce, koordinace, obratnosti, odpočinku nebo více schopností dohromady (Novotná, 2020).

Škola je po rodinném prostředí hned druhé místo, které hraje v motivaci dětí ke sportu významnou roli z hlediska toho, že tam dítě tráví několik hodin denně (Miklánková, 2009). Motivace je velmi důležitá z hlediska efektivnosti celého školního vzdělávání (Průcha, 2020). I samotná osoba učitele a jeho vztah k žákům však pro děti mladšího školního věku hraje z hlediska motivace velkou roli. Učitel je při nástupu do školy pro děti autoritou, se kterou mají potřebu se ztotožnit. (Kolář, et al., 2001).

3.1.4 VHODNÉ POHYBOVÉ AKTIVITY PRO DĚTI

Na začátek je důležité říci, že volit pohybové úkoly a srovnávat žáky v jednom ročníku mnohdy není snadné. Jejich vývoj se totiž může z hlediska biologického, kostního a motorického lišit. Vývoj každého žáka je tedy individuální a je nutné brát v potaz jejich odlišné předpoklady a zkušenosti. Během pohybových aktivit tedy spíše sledujeme posun individuálních žáků. Není dobré požadovat po každém jedinci stejnou úroveň výkonnosti (Dvořáková a Engelthalerová, 2017).

Měli bychom podporovat spontánní pohybovou činnost dětí. Kromě toho, že by pohybové aktivity měly být hravé a pro děti atraktivní, je nutné je vybírat se zohledněním věku a dbát na to, aby byly vhodné a odpovídaly požadavkům jejich organismu (Mužík a Tupý, 1999).

Přirozenou aktivitou a součástí pohybových aktivit by měl být běh. Za vhodných podmínek se rozvíjí také chytání a házení míčem. U několika druhů aktivit by mělo dojít k osvojení nejpozději před nástupem do puberty. Hovoříme o bruslení, šplhání, jízdě na kole, plavání a lyžování. Důležitá je také chůze, jež by měla dosahovat zhruba 12 000 kroků u děvčat a 14 000 kroků u chlapců v převažující části týdne (Bláha, 2019).

Na prvním stupni se v rámci tělesné výchovy děti setkávají s těmito pohybovými činnostmi: pohybové hry různého typu, gymnastika, estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem, úpoly, atletika, sportovní hry, turistika a pobyt v přírodě, plavání, lyžování, snowboarding a bruslení (Schlegel a Fialová, 2023).

Během výuky to mohou být pohybové chvilky, jimiž lze u žáků zmírnit stres. Její využití je přínosné ve chvíli, kdy se u žáků projevuje únava, během psychicky náročnějších úkolů či dlouhém sezení. Většinou jsou využívány různé formy protažení. Žáci znovu načerpají energii a mohou se znovu soustředit na další úkol (Bláha, 2019).

Pohyb žáků o přestávkách je závislý na vybavení jednotlivých škol. Mělo by jít o činnosti, u kterých nemusí být přítomný pedagog. Případně lze přesunout činnost na chodbu nebo školní dvůr, kde je přítomen pedagogický dohled. K pohybu stačí například skákací panák, švihadla, obruče nebo žebřiny. Pokud by škola disponovala nízkou horolezeckou stěnou či pingpongovými stoly, patřily by i tyto činnosti mezi aktivity, které jsou vhodné pro přestávku (Bláha, 2019).

3.2 UČENÍ

Druhů a způsobů učení je celá řada, proto se můžeme setkat s různými vědeckými výklady toho, co to učení vlastně je. Jednou z definic je definice psycholožky V. Nývltové, která zní takto: „*Pojmem učení se označuje proces, v jehož průběhu dochází u jedince na základě nového poznání, nových dovedností a zkušeností ke změnám v chování, v psychice a v osobnosti. Pojem nezahrnuje změny, ke kterým dochází v důsledku biologického zrání a tělesného vývoje organismu.*“ (Průcha, 2020 cit. podle Nývltová 2015, s. 4)

Učení probíhá různými způsoby a jedinec je během tohoto procesu ovlivňován vnějšími i vnitřními podněty (TURBO, nedatováno). Tyto podněty mohou učení jedince zlepšovat či naopak zhoršovat. Mezi vnější podněty řadíme prostředí, ve kterém se jedinec nachází, tedy teplo, světlo, hluk, čas nebo osobu učitele. Jedinec sám hraje v učení také velkou roli. Je to právě jeho vůle, motivace, vzdělání, temperament a emoce, které také ovlivňují náladu a stupeň rozvoje schopností. Jedince může ovlivnit i to, že se nemusí cítit ve své kůži z důvodu nemoci nebo únavy. Velkou roli zde hraje také obsah učiva a jeho stupeň konkrétnosti či abstraktnosti (Odmaturuj.cz, 2024). Něco, bez čeho se ale při učení jedinec neobejde, je paměť. Je nezbytným předpokladem k tomu, aby získaná zkušenost byla zafixována. Je tedy místem, kde výsledek učení zůstane uložen, ať už se jedná o zkušenost negativní či pozitivní. Dovedností poté rozumíme schopnost praktikovat získanou zkušenost v praxi (TURBO, nedatováno).

3.2.1 UČEBNÍ STYLY

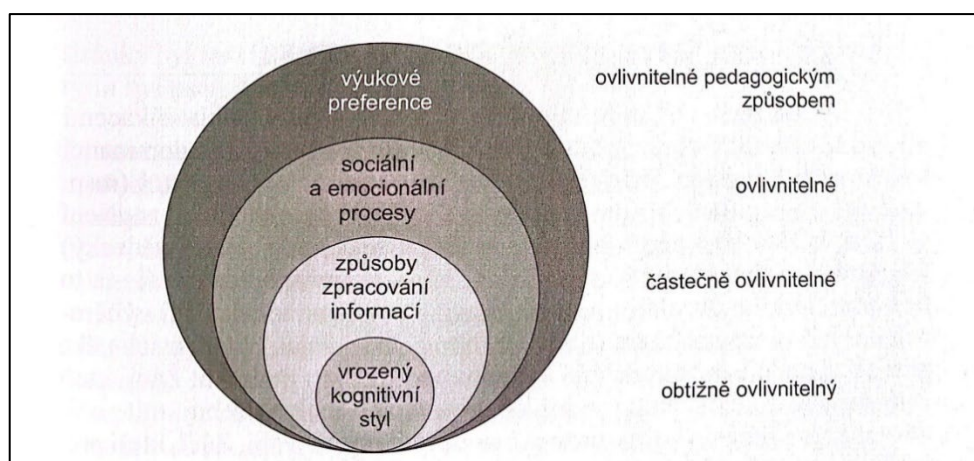
Učebním stylem se rozumí způsob, který jedinec upřednostňuje po celý svůj život a využívá ho v různých situacích. Každý jedinec je individuální, proto může být i styl učení u každého odlišný. Jde o pevný souhrn činností, který se opírá o jeden kognitivní styl, kterým jedinec zpracovává informace, a který se později může měnit důsledkem výchovy a sebepoznání. Pomocí kognitivních stylů lidé vnímají, memorují různé informace, myslí, řeší problémové situace a činí rozhodnutí. Obecně lze o stylech učení říci, že vznikají na vrozeném základě, přičemž jedince ovlivňuje také prostředí, ve kterém vyrůstá, a kde je vystaven působení vnějších vlivů. Jak už bylo řečeno, styl učení se může během života měnit a rozvíjet. Z části závisí také na vyučovaném předmětu nebo učební látce a vedou k výsledkům daného typu (Škoda a Doulík, 2011).

Sitná (2013, s. 35-36) ukazuje v souvislosti s učebními styly individualitu každého jedince na bajce Dr. Georgie H. Revaise: *„Jednoho dne se zvířata rozhodla, že se musí nějakým hrdinským činem vypořádat s problémy, které s sebou nese „nová doba“, i zorganizovala školu. Zavedla osnovy sestávající z běhání, plavání a létání. Aby bylo možno osnovy lépe prosadit, všechna zvířata probíhala všechny disciplíny. Kachna byla výborná v hodinách plavání, dokonce lepší než její instruktor, v létání však pouze uspěla a v běhu na tom byla velmi zle. Jelikož běhala opravdu velmi pomalu, zůstávala po škole a zanechala plavání, aby se mohla cvičit v běhu. Pokračovalo to tak dlouho, až si ošoupala nožičky a stal se z ní jen průměrný plavec. Průměr byl však pro školu přijatelný, a tak si s tím nikdo kromě kachny hlavu nelámala. Králik byl zpočátku v běhu v čele třídy, nervově se ale zhroutil – měl totiž spoustu doučování z plavání. Veverka výborně lezla, dokud se u ní neobjevilo znechucení z hodin létání, kde ji učitel nutil startovat ze země na strom místo ze stromu dolů. Z přepětí si zároveň vypěstovala křeč v noze a dostala trojku z lezení a čtyřku z běhu. Orel byl vůbec problémový žák, ale tvrdě ho „srovnali“. V hodinách šplhu byl na špici stromu první, ale trval na své vlastní metodě, jak se tam dostat. Na konci roku dosáhl nejlepšího průměru úhoř, který uměl výjimečně dobře plavat, ale i běhat šplhat a trochu létat, a byl proto vybrán, aby přednesl řeč na rozloučenou. Stepní psi chodili za školu a bojovali za svá práva, protože vedení školy odmítlo přidat do osnov hrabání a stavění doupat. Dali své děti do učení k jezevci a později spolu s veverkami a hraboši založili úspěšnou soukromou školu.“*

Z bajky nám tedy vyplývá, že bychom u každého typu žáka měli vytvářet a využívat metody, které jsou v souladu s jeho vrozenými schopnostmi a dovednostmi a umožnit mu tak učit se co nejjednodušeji, nejlépe a nejvíce (Sitná, 2013).

Jedinec si styl učení zpravidla neuvědomuje a používá ho naprosto přirozeně. Jsou to pro něho natolik automatizované postupy a zároveň jemu nejvíce vyhovující, že ani není důvod k přemýšlení nad jejich změnou či vylepšením. Samotný styl učení je však sestaven z několika složek, které se navzájem ovlivňují. Patří sem složka poznávací, motivační, emocionální, sociální, vliv vnějšího prostředí a vnitřních podmínek a řízení vlastního učení (Škoda a Doulík, 2011).

Zde je podle L. Curryové představen učební styl přirovnáním k cibuli s několika vrstvami:

Obrázek 1 - Model struktury učebního stylu žáků (Škoda & Doulík, 2011, p. 47).

Nejhlubší vrstvou na obrázku je vrozený kognitivní styl, jež je nejhůře ovlivnitelný, protože se opírá o vrozený základ a asociační strukturu, na nichž je učební styl jedince založen. Druhá vrstva vycházející z kognitivního stylu je již snáze ovlivnitelná vnějšími vlivy. Třetí vrstva je ovlivnitelná hlavně rodiči, učitelem a situacemi, ve kterých se jedinec nachází. Nejsvrchnější vrstva závisí na tom, jaké postupy a metody jsou jedincem upřednostňovány. Tuto vrstvu může velmi snadno ovlivnit učitel svým pedagogickým působením. Během učení vrstvy působí jako celek a navzájem se ovlivňují (Škoda a Doulík, 2011).

3.2.2 ČLENĚNÍ STYLŮ UČENÍ

V odborné literatuře se setkáváme s různými klasifikacemi učebních stylů.

Škoda a Doulík (2011, s.48-54) rozdělují učební styly žáků podle:

- dominance mozkových hemisfér,
- motivace a záměru (povrchový, hloubkový, utilitaristický).

Sitná (2013, s. 37-41) ve své knize rozlišuje učební styly podle:

- způsobu práce s informacemi (aktivní, reflektivní, vědecké a praktické typy),
- percepční preference.

V kapitole se více zaměříme na členění učebních stylů podle percepční preference. Jak již bylo řečeno, každému jedinci se může lépe přijímat a upevňovat učivo různými způsoby. V tomto případě hovoříme o zpracování informací, které jedinec získává pomocí smyslových orgánů, tedy o učení se na základě vizuálních, auditivních či haptických vjemů (Škoda a Doulík, 2011). Podle preference smyslového vnímání rozlišujeme tři základní učební styly: vizuální, auditivní a kinestetický (Lojová a Vlčková, 2011).

Jedinec s vizuálním typem se opírá o vizuální představy a fotografickou paměť (Lojová a Vlčková, 2011). Nejlépe se učí pomocí vizuálních obrazů, věcí a tvarů. Více než na aktéry se koncentruje na danou situaci. Než začne řešit problém vybaví si k němu veškeré potřebné údaje. Během jeho úsudku přehlíží čas, je tedy situován v prostoru. Efektivnější je pro něho učení z čteného textu nežli slyšeného slova. Jakmile se snaží vybavit si danou látku během testu nebo zkoušení, vzpomene si přesně, jakými barvami byl napsán nadpis, na jaké stránce učivo bylo nebo jaký zde byl obrázek. Nejlépe se tedy učí z vlastních poznámek. V tištěném textu pro něho poté hrají velkou roli barvy, kterými si dané části rozlišuje. Barevné rozlišení může upozorňovat na důležitost některých částí. Velmi časté je u těchto jedinců pořizování stručného výtahu z dané látky či taháky. Jejich výpisky jsou často obohaceny šipkami, obrázky a různými nákresy. Typická je pro ně velmi dobrá orientace v prostoru, mapách či schématech. Jsou povětšinou milovníky čtení, mají velmi dobrou paměť na obličeje, dokáží si snadno zapamatovat různé věci, přičemž často vnímají i ty nejmenší detaily. Smysly upřednostňují v tomto pořadí: nejprve je zrak, sluch a poté hmat. Ideální jsou pro ně

myšlenkové mapy, grafy, schémata a obrázky (Sitná, 2013). Z výzkumu však vyplývá, že čím jednodušší obrázek, tím lépe si ho naše paměť dokáže zapamatovat. Proto je nejvíce efektivní, když si jedinec kreslí své obrázky, tedy určené přímo pro něho (Hofmann a Löhle, 2017).

Auditivní typ má svůj vnitřní jazyk, kterým si vypráví realitu. Na rozdíl od typu vizuálního se zaměřuje spíše na aktéry než na danou situaci. Začne tím, že problém řeší vyprávěním a údaje zpracovává postupně. Jeho úsudek je odvíjen v čase, je zde tedy jasné určení časové jednotky, což mu pomáhá. Lépe se učí ze slyšeného. Pro auditivní typ je nejlepší výklad, vyprávění, četba nebo poslech. Mají rádi učení se nahlas (Sitná, 2013). Během učení si nahlas říká, co čte nebo opakuje mluvené slovo učitele. Pomáhá jim také to, že o dané věci diskutují a vypráví ostatním, případně se vyptávají na různé otázky. Jejich sluchová paměť je výborná a patří mezi mluvně pohotové. Jedinci tohoto typu mívají také dobrý hudební sluch a lépe se učí cizím jazykům. Nápomocná pro ně může být také hudba, která jim hraje během učení v pozadí (Škoda a Doulík, 2011). Špatně se jim však soustředí, pokud je v daném prostředí hluk (Sitná, 2013).

Kinestetickému typu se podrobně věnuje následující kapitola.

3.3 KINESTETICKÝ UČEBNÍ STYL

Kinestetický typ preferuje k učení využití pohybu, praktické opakování nebo manipulaci s předměty. Přínosná je také aplikace teorie na praktickou činnost (Sitná, 2013). Kinestetický učební typ využívá gesta a má časté nutkání se hýbat. Velmi dobře se učí již během psaní. Například během psaní nákupního seznamu je kinestetický student schopen si zapamatovat, co psal a nemusí se na něj znovu podívat. Všechny zápisky už mu zůstanou v hlavě (Hofmann a Löhle, 2017). Často si k zápiskům kreslí obrázky, někdy až bizarní obrazce nebo během učení lepí, stříhají, vybarvují či modelují (Lojová a Vlčková, 2011). Efektivní je pro tento typ také učení se za chůze, ať už chodí sem a tam po pokoji nebo se jde projít ven. Přispívá, když si sám pro sebe realizuje různé pokusy (Hofmann a Löhle, 2017). Je pro ně velmi složité učit se pouze neaktivním čtením nebo posloucháním. Kinestetičtí studenti vyžadují častý pohyb a mnohdy jim činí problém setrvat v klidu. Při nudných přednáškách nebo pasivním čtení má totiž velký problém se soustředit. Když mluví, často využívají gesta rukou. Během učení si mnohdy hrají s perem nebo různými předměty. Vynikají

v činnostech, ve kterých je potřebná fyzická koordinace. Tímto je myšlený sport, tanec nebo také hra na hudební nástroj (AhaSlides, 2024).

Mezi činnosti, patřící do kinestetického učebního stylu, řadíme hraní rolí, kdy se nabízí předvádění situací z reálného života, scének z literatury či historie. Dále se využívají praktické pokusy, jež jsou fyzikálního, demonstračního či vědeckého charakteru. Své místo zde mají také exkurze a poznávací zájezdy. Tím rozumíme různé vycházky do přírody, návštěvy muzeí a památek. Vzhledem k tomu, že je u těchto jedinců upřednostňována také manipulace s předměty, zařazují se činnosti s využitím hmatu a manipulace s různými materiály. V rámci pohybových aktivit či chviliek jsou uplatňována krátká fyzická cvičení a protažení. V neposlední řadě jsou to gesta a pohyby těla, které jedinec využívá během svého projevu (AhaSlides, 2024).

Využívání konkrétního učebního stylu s sebou pro každého jedince nese silné i slabé stránky. Existují tedy věci, které mohou ke studiu kinestetického studenta přispět, a věci, se kterými naopak bojuje. Silnou stránkou je pro kinestetické studenty to, že jsou schopni své znalosti využít a aplikovat v reálných životních situacích. Dokáží abstraktní pojmy přetvořit na hmatatelné zkušenosti. Přechod z teorie do praxe jim tedy nečiní žádný problém, jsou tímto navíc vybaveni dovednostmi pro řešení problémů a kritickým myšlením. Pomocí fyzických zážitků získávají hlubší úroveň porozumění a vytváří si tak smysluplná spojení. Učí se praxí, která se pojí s pokusy a omyly. Jelikož jsou schopni zapojit se do praktického řešení problému, experimentovat a manipulovat s předměty, dokáží také kreativně myslet a nacházet nápaditá řešení. Jedinci s kinestetickým učebním stylem také více vnímají vlastní tělo. Lépe chápou prostorové vztahy, geometrii a všechno, co s prostorem souvisí, neboť jsou naladěni na své tělo a jeho pohyby v prostoru. Vzhledem k tomu, že jim nedělá problém koordinovat své pohyby, často velmi užitečně přispívají ve skupinových pracích a vyhovují jim týmové aktivity. Snadno se fyzicky a aktivně zapojují a spolupracují. Tímto se zlepšují i jejich komunikační, vůdčí a kooperační dovednosti.

Co se týče slabých stránek kinestetického studenta, je zde například to, že se mu při běžné výuce v lavicích nedostává dostatek prostoru k efektivnímu zapojení a brání se tím jeho soustředěnosti. Tradiční vyučovací metody nabízejí převážně učení vizuální či auditivní, což způsobuje nedostatek praktických příležitostí a nemohou se tak zapojit způsobem, který je v souladu s jejich učebním stylem. Hodnocení, které je založeno pouze na písemných

testech, často nemusí přesně ukazovat porozumění a schopnosti žáků s kinestetickým stylem učení. Jelikož k pochopení myšlenek potřebují fyzickou interakci a praktické příklady, mohou pro ně být abstraktní pojmy velmi složité. Kvůli jejich zvýšené potřebě pohybu a praktické činnosti může docházet i k záměně kinestetického studenta za studenta s ADHD (poruchou pozornosti a hyperaktivitou) (AhaSlides, 2024).

Pro děti s ADHD je typické, že mají spoustu energie, kterou potřebují někde vybit (Thompson, 2016). Pro tyto děti může být právě kinestetický učební styl velmi přínosný. Mnohdy jim totiž ve škole nestačí pouze pohyb během přestávek, ale je nutné ho zapojit i do výuky. Postačí například změna polohy těla či střídání pracovního místa ve třídě, jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách. Je vhodné užívat nenáročné pohybové aktivity nebo sportovní činnost, ve kterých daný jedinec vyniká. Příliš soutěživé hry jim však mohou z důvodu pocitu nedostatečnosti, se kterým se často setkávají, spíše uškodit. Není tedy vhodné vybírat činnosti, kde je dítě nějakým způsobem srovnáváno s ostatními. Děti s ADHD často nemívají zábrany, proto během jakékoliv pohybové aktivity vyžadují větší pozornost a je doporučeno mít je, jak se říká, „při ruce“ (Jucovičová a Žáčková, 2015).

Kinestetický učební styl lze využít ve všech předmětech na prvním stupni základní školy (Západočeská univerzita v Plzni, 2010). Na první pohled se nám však může zdát, že existují vzdělávací oblasti, ve kterých ho lze využít snáz, a oblasti, kde je jeho využití hůře aplikovatelné do výuky. Jednou z činností, kterou lze ve výuce v souladu s kinestetickým učebním stylem aplikovat, je využití kartiček. Tím, že s nimi bude student manipulovat a bude je muset nějakým způsobem uspořádat, docílíme lepšího porozumění. Kartičky lze využít například ve vzdělávacích oblastech jazyk a jazyková komunikace, matematika a její aplikace, člověk a jeho svět nebo hudební výchova. Již zmíněné pohybové chvílky se dají aplikovat do všech vzdělávacích oblastí. Ideální je zařadit do výuky každých 20-30 minut přestávku na fyzickou aktivitu. Obzvlášť v matematice či prvouce se žák dostane do situace, kde je vystaven řešení problému v praktické činnosti. Napomáhá využití modelů, manipulátorů a fyzických objektů. Různé scénky nebo hraní rolí se dají nejlépe aplikovat během dramatické výchovy, literatury, prvouky nebo vlastivědy. Víme, že kinestetičtí studenti rádi využívají gest a pohybů těla. Můžeme tedy nechat žáky, aby si zahráli na učitele a nahlas s využitím gest vysvětlili daný pojem, což lze také aplikovat ve většině vzdělávacích oblastech. Pokud se studenti učí o něčem konkrétním, je přínosné si to vyzkoušet i ve skutečnosti. K tomu se nabízí učivo vzdělávací oblasti člověk a jeho svět. Mohou si

například zkoušet vypěstovat vlastní rostliny nebo se přesvědčit o pravdivosti tvrzení ve formě jednoduchých pokusů. Do několika vzdělávacích oblastí můžeme aplikovat skupinovou práci nebo práci ve dvojicích, kdy spojíme studenty se stejným stylem učení. Ti si poté mohou předávat zkušenosti a navzájem se od sebe učit. Vycházku do přírody lze aplikovat například v rámci hodin prvouky nebo tělesné výchovy a výtvarné výchovy (AhaSlides, 2024, edu.cz, 2023).

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část diplomové práce je složena z dotazníkového šetření a zásobníku pohybových aktivit.

4.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaké je povědomí o kinestetickém učebním stylu mezi učiteli na prvním stupni základních škol.

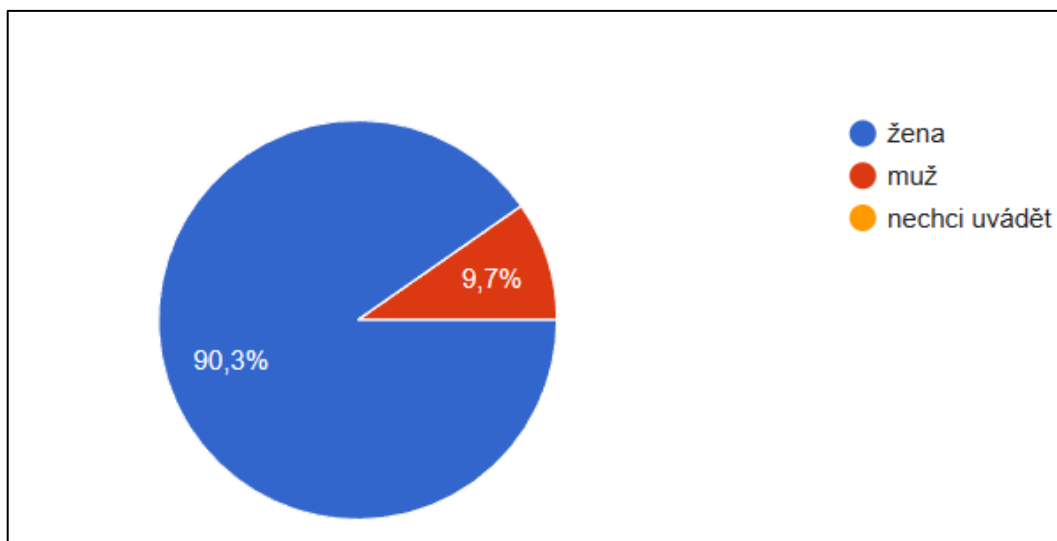
K výzkumu jsem využila metodu dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen v aplikaci Google Forms a skládá se z deseti otázek. Otázky jsou polootevřené a uzavřené. Výzkum byl proveden v rámci Plzeňského a Karlovarského kraje, přičemž byl cílen na učitele prvního stupně základních škol. Z každého kraje jsem vybrala několik škol. Jednotlivým učitelům jsem následně rozeslala email s odkazem, prostřednictvím kterého se dostali k dotazníku. Dotazník obdrželo přibližně 200 učitelů z každého kraje. Odpovědělo 31 respondentů s převahou učitelů Plzeňského kraje. V dotazníku bylo sledováno několik aspektů. Hlavním z nich byla znalost kinestetického učebního stylu a jeho využití na prvním stupni základních škol. Následně jsem sledovala, v jakých předmětech je kinestetický učební styl učiteli využíván a jaký mají oni sami vztah ke sportu nebo pohybu obecně. Po důkladném prozkoumání všech odpovědí byly výsledky dotazníku promítnuty do několika grafů.

Mé hypotézy byly následující:

- 1) Většina učitelů na prvním stupni základních škol využívá kinestetický učební styl.
- 2) Kinestetický učební styl využívají učitelé více u mladších dětí, tedy v 1.-3. ročníku, než u dětí starších.

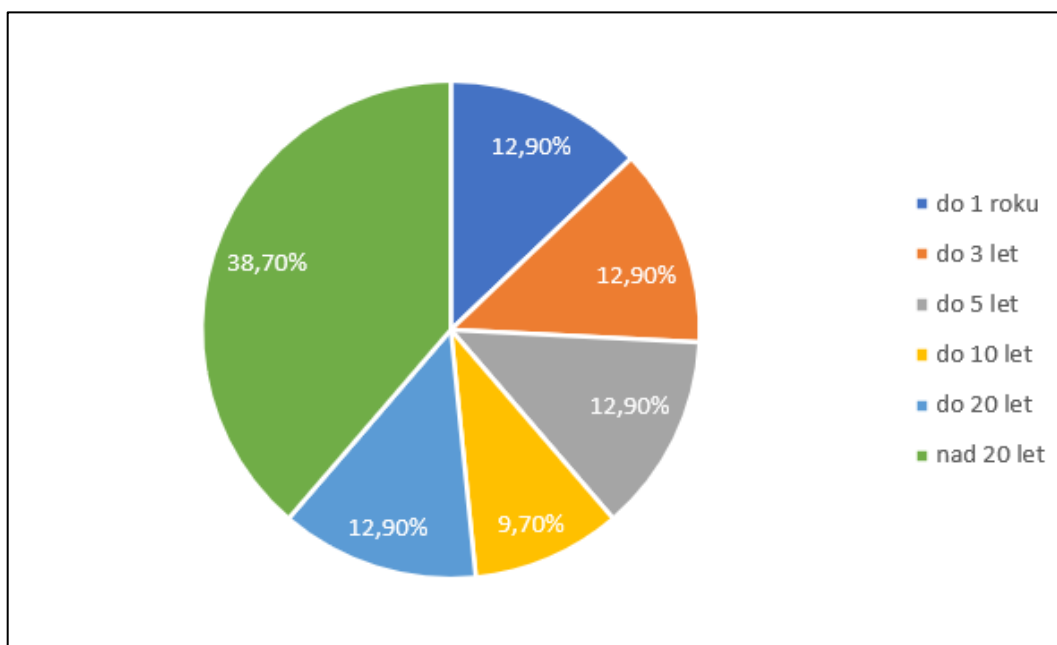
Vyhodnocení dotazníku:

Převaha ženského pohlaví na pozici učitele prvního stupně základní školy není pro nikoho novinkou. Chtěla jsem se přesvědčit, zda tomu tak stále je, nebo jestli se zastoupení ženského pohlaví v této profesi snížilo. Z výsledku dotazníku je zřejmé, že pedagogický sbor stále tvoří na prvním stupni základní školy z větší části ženy.

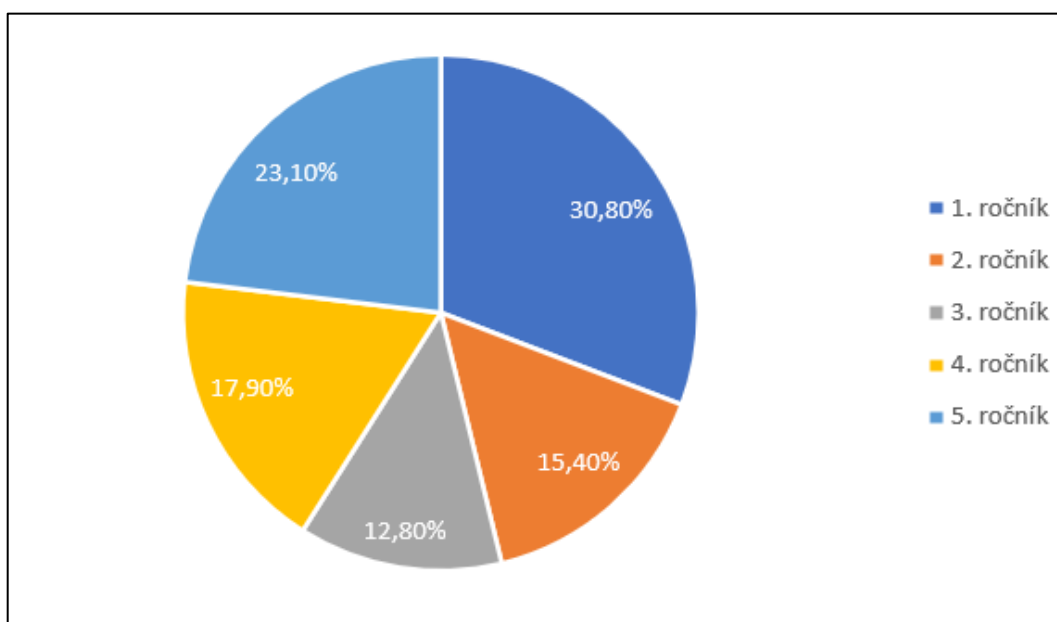
Graf 1 - Pohlaví

Dále mě zajímalo, zda bude mít pohlaví vliv na rozdílnost odpovědí. Na základě vlastních zkušeností jsem předpokládala, že by muži mohli mít lepší vztah ke sportu a uplatňovat ho během výuky častěji. Na dotazník odpověděli tři muži. Každý z nich sám ve svém volném čase sportuje několikrát týdně a pohyb ve výuce hodnotí jako přínosný. Kinestetický učební styl však využívají pouze výjimečně, což mou domněnku vyvrátilo.

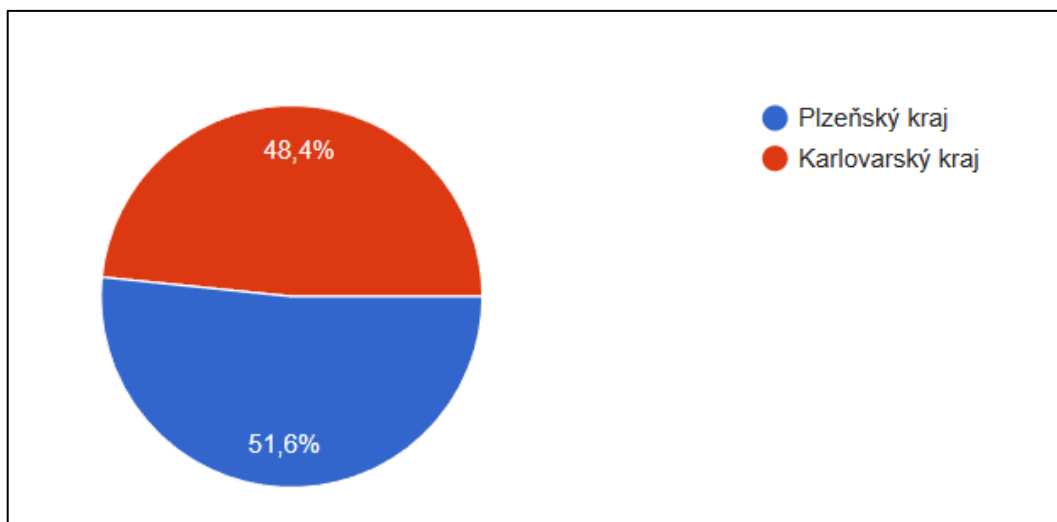
Graf 2 - Délka pedagogické praxe

Otázku na délku praxe jsem položila záměrně. Délkou praxe totiž učitel nabývá zkušeností a měl by mít, tedy z mého pohledu, větší přehled také o stylech učení, mezi které patří právě i kinestetický učební styl a s ním i zásobu pohybových her, kterou během výuky využívá. Chtěla jsem tedy zjistit, zda bude mít na využívání kinestetického učebního stylu délka praxe nějaký vliv. Z grafu můžeme vyčíst, že nejvíce respondentů učí více než 20 let. I přesto, že byl počet respondentů učících kratší dobu menší, po přezkoumání odpovědí to byli právě oni, kteří využívají kinestetický učební styl častěji. Ve skupině respondentů vyučujících déle než 20 let byla naopak nejvíce projevována neznalost kinestetického učebního stylu.

Graf 3 - Ročníky, ve kterých respondenti vyučují

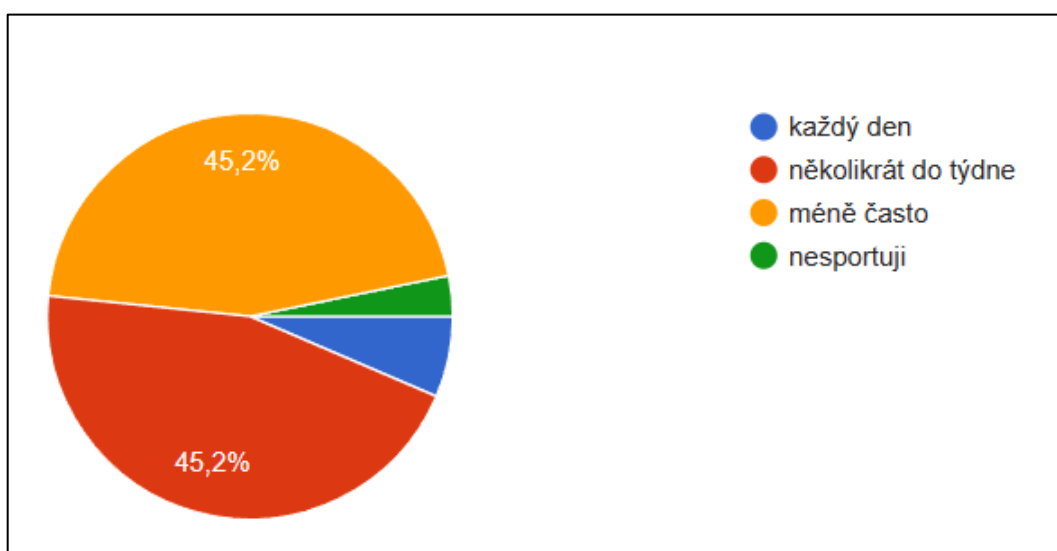
Další otázkou jsem se snažila zjistit, zda hraje konkrétní ročník roli v četnosti využívání pohybu během výuky. Předpokládala jsem, že učitelé budou nejvíce využívat pohybu v prvním až třetím ročníku, kdy jsou děti menší a nevydrží se dlouho soustředit. Nabízí se tedy častější využití pohybových přestávek. Po přezkoumání jednotlivých odpovědí jsem zjistila, že můj odhad byl správný. Nejvíce využívají kinestetický učební styl učitelé, kteří vyučují ve druhém a třetím ročníku. Na druhém místě je poté první ročník. Následuje čtvrtý a v pátém ročníku je dle výzkumu kinestetický učební styl využíváný nejméně.

Graf 4 - Kraj

Cíleně jsem pro výzkum vybrala právě Plzeňský a Karlovarský kraj, protože spolu v rámci školství úzce spolupracují. Z grafu si můžeme všimnout, že větší část respondentů tvoří plzeňští učitelé, i přesto, že byl v obou krajích oslovený stejný počet učitelů. Zároveň mě také zajímalo, zda se bude využití kinestetického učebního stylu v jednotlivých krajích lišit.

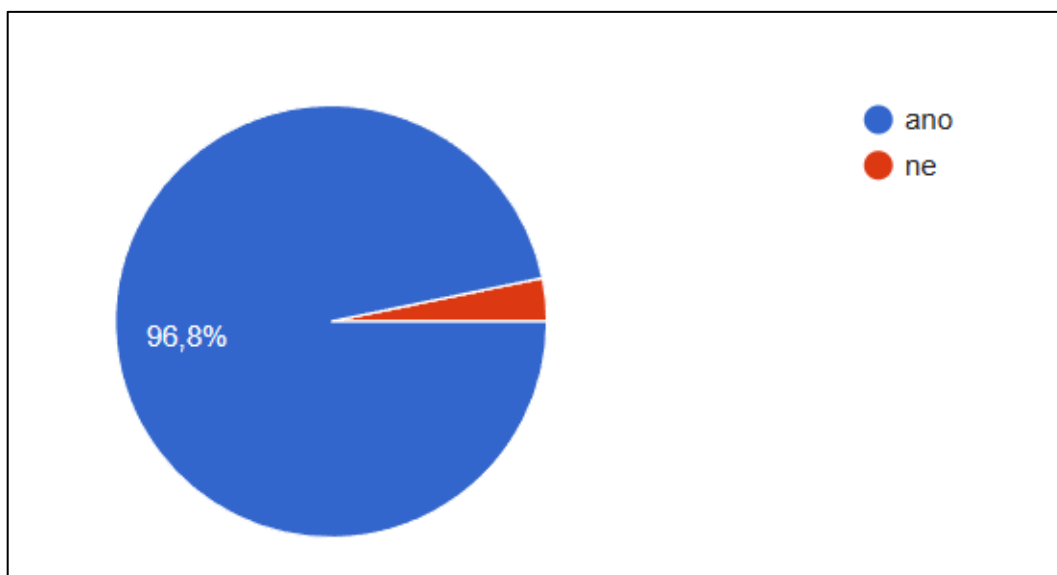
Výsledky dotazníku znázorňují, že kinestetický učební styl využívají o něco více učitelé Karlovarského kraje. Rozdíl je zde ale opravdu nepatrný.

Graf 5 - Sportovní aktivita respondentů ve volném čase

Otázka, jak často sportují sami respondenti ve svém volném čase a jaký je jejich vztah ke sportu, byla pro mě během výzkumu velmi důležitá. Předpokládala jsem, že pokud mají sami záporný vztah ke sportu, nebudou k němu větším způsobem vést ani své žáky.

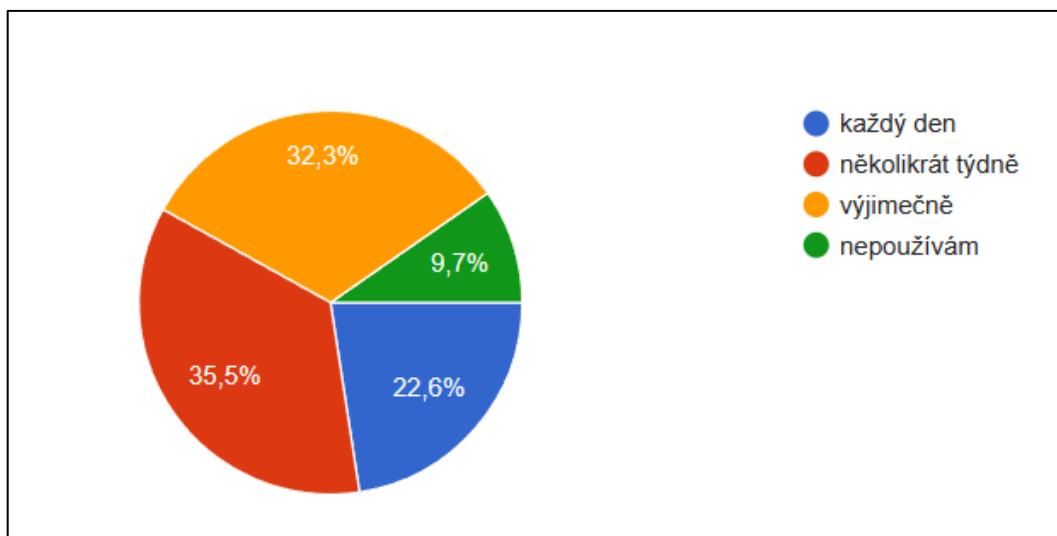
Z výsledků dotazníku vyplývá, že většina respondentů sportuje. Těch, kteří sportují každý den nebo alespoň několikrát do týdne a kinestetický učební styl využívají často, bylo z celkového počtu respondentů 25,8 %. Jinak jsem mezi vztahem ke sportu konkrétních jedinců a využívání kinestetického učebního stylu nenašla větší souvislost. Mezi odpověďmi se objevovali i jedinci, kteří sportují každý den, ale pohyb během výuky nevyužívají skoro vůbec a naopak ti, co nesportují, ale pohyb do výuky zapojují každý den.

Graf 6 - Přínos pohybu v předmětech mimo tělesnou výchovu

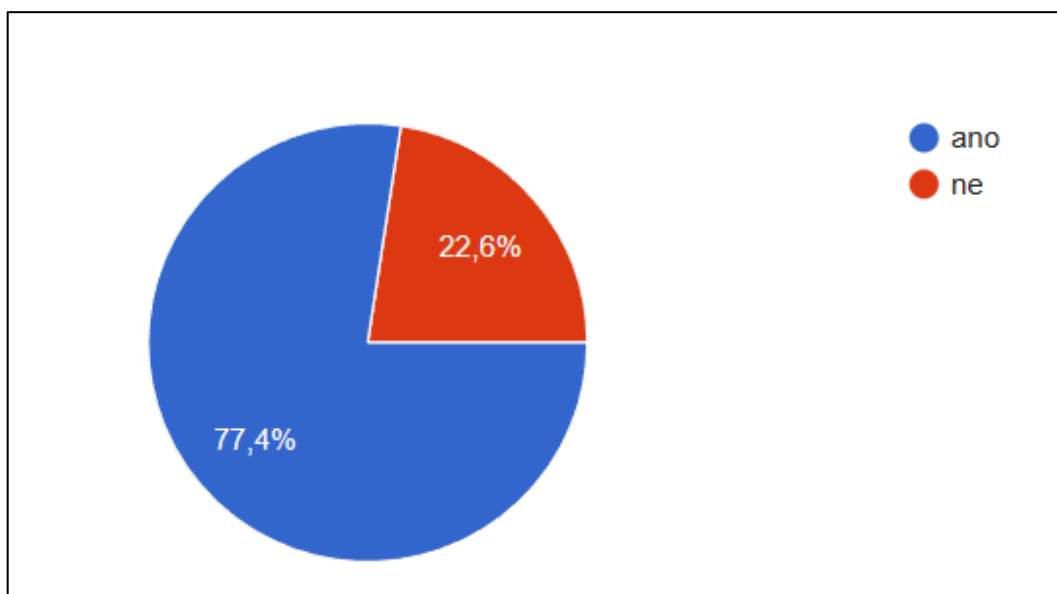
Kinestetický učební styl je založen na pohybu, a proto se nabízí velmi zásadní otázka, která odhaluje, zda si jsou respondenti vědomi jeho přínosu také v hodinách mimo tělesnou výchovu. Můžeme si všimnout, že většina respondentů hodnotí využití pohybu v hodinách mimo tělesnou výchovu jako přínosný.

Z přezkoumání je potvrzeno, že většina těch, co pohyb mimo tělesnou výchovu hodnotí jako přínosný, ho v rámci jiných předmětů také využívá. U tří jedinců, kteří hodnotí pohyb v předmětech mimo tělesnou výchovu kladně a zároveň tvrdí, že kinestetický učební styl nevyužívají, se domnívám, že se jedná spíše o neznalost kinestetického učebního stylu.

Graf 7 - Četnost využívání kinestetického učebního stylu

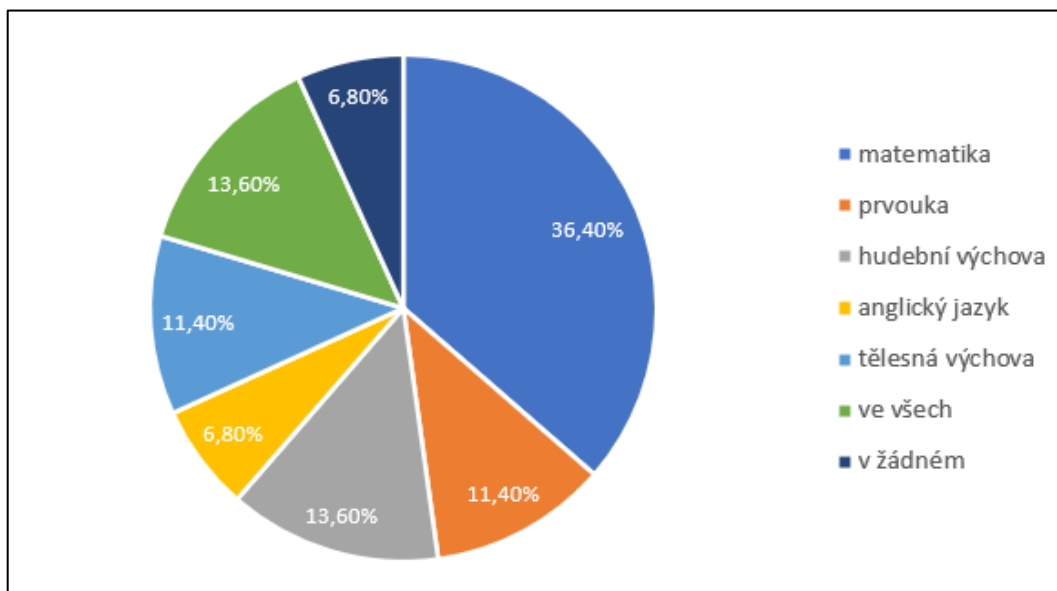
Hlavní otázkou je tedy četnost využívání samotného kinestetického učebního stylu. Z grafu vyplývá, že převažující část respondentů tento styl využívá alespoň několikrát do týdne, což hodnotím jako pozitivní výsledek. Pouze malé procento respondentů daný učební styl nevyužívá nebo o něm dosud nemělo povědomí.

Graf 8 - Využití kinestetického učebního stylu v hodinách českého jazyka

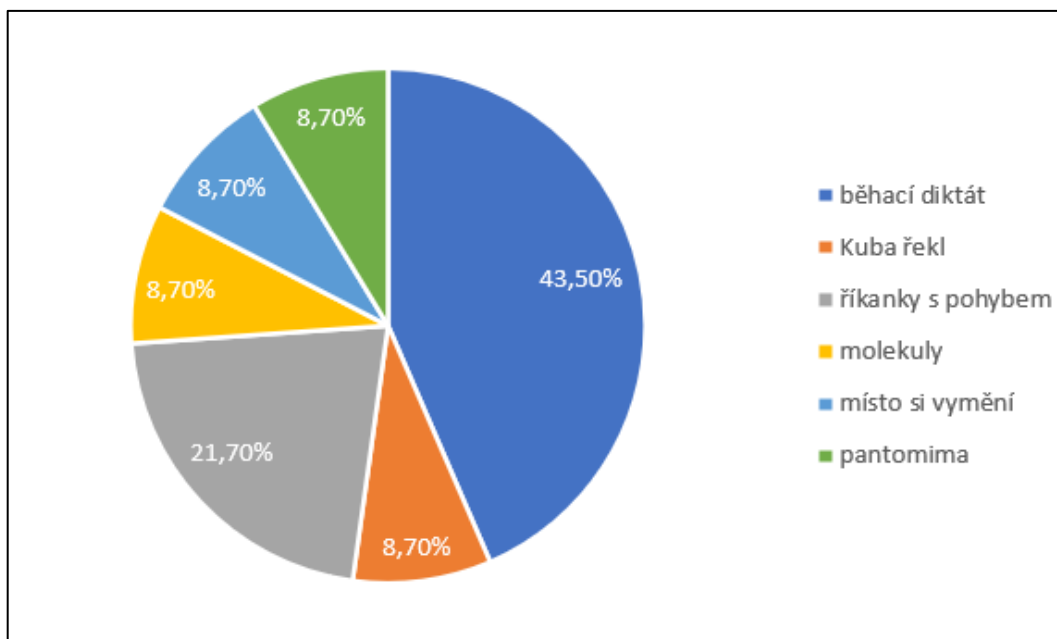
Vzhledem k tomu, že jsem praktickou část diplomové práce zaměřila na využití kinestetického učebního stylu v hodinách českého jazyka, mě zajímalo, kolik učitelů na prvním stupni základních škol ho právě v tomto předmětu využívá. Vidíme, že u většiny

respondentů k využití během hodin českého jazyka dochází. U těch, kteří odpověděli, že kinestetický učební styl nevyužívají v českém jazyce, tento styl buď nevyužívají vůbec nebo vypsalí jiné předměty, ve kterých dochází k jeho uplatňování.

Graf 9 - Předměty mimo český jazyk a témata pro využití kinestetického učebního stylu

Vzhledem k tomu, že existují vzdělávací oblasti, kde využití kinestetického učebního stylu nemusí být snadné, chtěla jsem výzkumem zjistit, do kterých dalších předmětů se učitelům aplikuje nejlépe. V grafu vidíme, že nejvíce ho učitelé uplatňují v matematice. Dále zazněla hudební výchova, prvouka nebo anglický jazyk. Několik respondentů odpovědělo, že tento styl využívá ve všech předmětech.

Graf 10 - Respondenty nejčastěji využívané pohybové hry

Poslední otázkou jsem se chtěla inspirovat a zároveň si udělat obrázek o oblíbenosti jednotlivých pohybových her mezi učiteli. Všechny zmiňované pohybové hry jsem již znala. Překvapila mě četnost odpovědí, v nichž zazněl běhací diktát.

4.2 ZÁSOBNÍK POHYBOVÝCH AKTIVIT

Zásobník obsahuje osmnáct pohybových aktivit ze vzdělávací oblasti českého jazyka a literatury, které jsou určeny pro děti ve věku od 6 do 11 let.

Cíle aktivit jsou v souladu s výstupy rámcově vzdělávacího programu ve vzdělávací oblasti českého jazyka a literatury. Základem všech aktivit je pohybová složka, na jejíž provedení se kromě učiva také klade důraz. Měli bychom tedy kontrolovat nejen správnost provedení z oblasti českého jazyka a literatury, ale také správnost provedení po stránce pohybové, pokud se v aktivitě objevuje pohybový prvek, který má jasně danou podobu. V průběhu aktivit musí být zajištěna celková bezpečnost dětí a vzhledem k pohybu také s tím související dostatek prostoru.

Všechny aktivity jsem s dětmi realizovala v rámci souvislé praxe, kterou jsem vykonávala na 2. základní škole v Sokolově v 1. – 5. ročníku. Každá aktivita je doplněna piktogramem,

který znázorňuje, v jaké pozici jsou žáci v průběhu dané aktivity. Dále fotodokumentací a reflexí z jejího provedení. Reflexe obsahuje možná úskalí, která mohou nastat, a doporučení, jak jim předejít, na co si dát pozor nebo případně další varianty provedení. Vzhledem k tomu, že praxe probíhala během března a února, počasí nebylo příznivé natolik, aby k provedení aktivit docházelo venku. Většinu aktivit jsem tedy realizovala v prostředí třídy. Jedná se o starší budovu, kde jsou třídy větší a prostornější. V každé třídě je v zadní části prostor s kobercem, který jsme většinou využívali. Ve škole jsou k dispozici také dvě tělocvičny, kde by se aktivity případně také daly realizovat. Za lepšího počasí by se dal využít i školní dvůr nebo nedaleké hřiště či park. Počet dětí ve třídě se pohyboval mezi 16-24, nicméně aktivity jsou navrženy až pro 30 dětí.

4.2.1 HÝBEME SE S ŘÍKANKOU

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 1. ročník

Učivo: přednes říkanky zpaměti

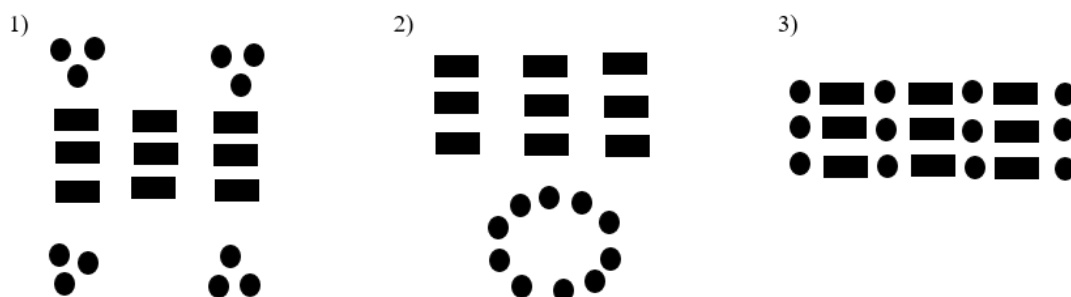
Cíl hry: Žák ve skupině správně složí rozstříhané obrázky. Žák popíše vlastními slovy, co je na obrázku. Žák říká básničku a napodobuje pohyby podle učitele. Žák určí, který ze čtyř obrázků souvisí s říkankou.

Pomůcky: rozstříhané obrázky, interaktivní tabule (video)

Prostředí: třída

Časová náročnost: 15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Po složení obrázků dětem řekneme, že pouze jeden obrázek patří k říkance, se kterou se seznámíme. Pomůžete mi děti zjistit, který z nich to je? Pojdme si ji společně říci.

Průběh hry: Rozdělíme žáky do čtyř až šesti skupin. Každá skupina si určí místo ve třídě, kde bude pracovat. Učitel bude mít v pytlíku před tabulí pro každou skupinu připravený rozstříhaný obrázek (viz. příloha 1-6). Žáci si budou po jednom běhat pro jednotlivé kusy obrázku. Poté, co mají všechny části obrázku donesené, začnou ve skupině obrázek skládat. Po složení obrázků se přesuneme na koberec do kroužku a na všechny obrázky se postupně podíváme. Pro tuto část učitel využije nerozstříhanou podobu obrázků, aby je žáci nemuseli přenášet. Položí je doprostřed tak, aby na ně všichni dobře viděli. Každá skupina popíše, co

jejich obrázků znázorňuje. Zeptáme se žáků, co mají všechny obrázky společného. Měli by přijít na to, že je na všech obrázcích koza/kozel a postavy jsou vyobrazeny vždy někde venku. V této chvíli řekneme žákům, že pouze jeden z nich souvisí s pohybovou říkankou, kterou se za chvíli společně naučíme.

Následně učitel přednese říkanku, kterou žákům nejprve sám zarecituje a předvede doprovodné pohyby. Žáci opakují po učiteli a předvádějí doprovodné pohyby společně s ním. Poté, co si s žáky říkanku několikrát společně řekneme s doprovodnými pohyby, vrátíme se zpět k obrázkům, které má učitel v celé podobě (nerozstříhané). Učitel je postupně ukazuje a společně s žáky diskutujeme, který z nich patří k říkance.

Doprovodné pohyby k říkance:

Koza běží uličkou – běh na místě

Krejčí za ní s žehličkou – pohyb rukou jako při žehlení

Koza křičí „lidičky“ – ruce u úst, jako když voláme

Já se bojím žehličky – zakrytí obličeje, vystrašení (Velká kniha českých říkadél, 2018)

Po provedení aktivity je možné žákům pustit video, kde vidíme, jak k celé situaci došlo. Ptáme se, co je v říkance jiného. Žáci by nám měli odpovědět, že se dříve žehlička říkalo cihlička, což se dozví ve videu, tudíž je v říkance místo žehličky cihlička použita. Dále se ptáme, proč vlastně krejčí kozu honil, což je zde také vyobrazeno.

LIDOVÁ ŘÍKADLA PODLE JOSEFA LADY – KOZA A KREJČÍ Koza běží uličkou, krejčí za ní s cihličkou (žehličkou). Koza křičí lidičky, já se bojím...

Obrázek 2 - Ukázka z videa (<https://fb.watch/r5j-pQtcw4/>)

Obrázek 3 - Hýbeme se s říkankou (vlastní foto, 2024)

Obrázek 4 - Hýbeme se s říkankou (vlastní foto, 2024)

Reflexe: K realizaci aktivity došlo ve třídě. Prostoru bylo dostatek. Během říkanky stáli žáci v uličkách u lavice a na skládání obrázků si našla každá skupinka svůj prostor. Vzhledem

k nižšímu počtu žáků jsem využila pouze čtyři obrázky. Pro žáky však bylo skládání obrázků snadné, proto by jich mohlo být ve skupince méně a dalo by se klidně využít více obrázků. Nebála bych se ani toho, aby žáci skládali obrázek ve dvojici. Tam ale vzniká otázka, zda by se pohyb nepřesunul pouze do druhé části aktivity, tedy až k říkance, protože by to mohlo být organizačně náročné, kdyby každá dvojice běhala postupně pro části obrázku. Aktivita proběhla bez komplikací. Překvapilo mě, že si žáci říkanku snadno zapamatovali, a dokonce mi ji na závěr řekli sami i s doprovodnými pohyby.

4.2.2 HLEDAČI DVOJICE

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 1. ročník

Učivo: čtení – znalost tiskacího písma

Cíl hry: Žák přečte slovo na své kartě. Žák najde obrázek k danému slovu uprostřed kruhu. Žák hodí míč svému spolužáku.

Pomůcky: karty se slovy, obrázkové karty, měkký míč

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Žák je motivován tím, že pomáhá spolužáku najít správný obrázek. Spolužák na něj spoléhá, tudíž se ho snaží nezklamat. V danou chvíli to pro něho představuje důležitý úkol.

Průběh hry: Žáci sedí nebo stojí v kruhu. Každý od učitele dostane kartu, kde je slovo napsané tiskacím písmem. Kartu se slovem si žáci položí před sebe. Uprostřed jsou obrázkové karty. Žák své slovo přečte, hodí míč některému ze spolužáků a poprosí ho, aby mu našel obrázek k jeho slovu uprostřed kruhu. Žák danou kartu s obrázkem najde a podá ji spolužáku, co ho požádal o pomoc. Vezme si míč a pokračuje stejným způsobem on. Dbáme na to, aby se míč házel dětem, které mají před sebou pouze kartu se slovem, tedy těm, kteří ještě nemají dvojici, aby se vystřídali všichni.

Těžší varianta: Děti místo obrázků hledají uprostřed kruhu dané slovo napsané psacím písmem.

Slova k aktivitě: banán, les, sova, nota, lupa, vos, bota, pila, jahoda, kolo, mašle, lopata, pes, jelen, myš, tulipán, vana, husa, mapa, penál, váza, šála, liška, míč, káva, husa, duha, cibule, šaty, čepice

Obrázek 5 - Hledači dvojice (vlastní foto, 2024)

Reflexe: K realizaci aktivity došlo v průběhu hodiny českého jazyka v prostředí třídy. Zvolila jsem variantu s obrázky, protože děti uměly zatím pouze tiskací písmo. Vzhledem k tomu, že se děti mnohdy netrefily a míč málem zasáhl některé děti do obličeje, což jsem předvíдалa, osvědčil se mi i vzhledem k provedení ve třídě měkký šitý míček.

4.2.3 ŽIVÁ POHÁDKA

Název: Živá pohádka

Ročník: 1. ročník

Inspirace: vlastní aktivita

Učivo: poslech pohádky

Cíl hry: Žák poslouchá a reaguje na pohádku, kterou učitel čte. Žák vyjadřuje pohybem těla, co dělá daná postava ve čteném příběhu.

Pomůcky: pohádka Žabákova cesta lesem, karty s názvy skupin

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10 minut

Piktogram k aktivitě:

Průběh hry: Žáci jsou rozděleni do pěti skupin (žabáci, medvědi, myšky, lišky a jezevci). Učitel čte pohádku, žáci poslouchají a podle toho, v jaké jsou skupině, předvádějí, co jejich postava v pohádce v danou chvíli dělá.

Motivace: Děti pojďme si děti společně z pohádky na papíře udělat živou pohádku. Vaším úkolem bude napodobovat zvířátka.

Pohádka k aktivitě:

ŽABÁKOVA CESTA LESEM

Jednoho slunečného dne si žabák Eda řekl, že udělá okruh po lese a zjistí, co je nového. A tak skákal po lesní cestě až doskákal k jeskyni, kde bydlel medvěd. Medvěd se drbal po

celém těle a křičel „jéje toto svědí“. Asi na něj skočila nějaká bleška. Když viděl žabáka hned se k němu přidal a šli spolu. Žabák si poskakoval a za ním medvěd dupal a u toho se drbal. Po chvíli došli k myšce, která se ládovala sýrem. Když myška zahlédla žabáka s medvědem nabídla jim kousek sýra a ládovali se všichni tři. Poté vyrazili společně dál. Žabáka bolela levá nožka, skákal tedy jen po pravé, medvěd se točil do kolečka a drbal se a myška cupitala na nimi. Přišli k lišce, která hrála na kytaru. Liška hrála a všichni začali tančit. Rozhodli se, že lišku vezmou s sebou, aby jim hrála na cestu. A tak pokračovali, žabák si už odpočinul a zase skákal po obou nohách, medvědova bleška po cestě skočila na myšku, a tak si medvěd vesele vykračoval a myška cupitala a drbala se po celém těle. Liška hrála na kytaru a pochodovala do rytmu. Najednou zahlédli jezevce, jak před svou norou zvedá činky. Na chvíli se k jezevci všichni přidali a zvedali činky s ním. Poté si každý z nich udělal pět dřepů a šli dál. Žabáka po dřepích tak moc bolely nohy, že levou nohu táhl za sebou. Medvěd dupal a u toho ukazoval svaly celému lesu. Myška se během cvičení zbavila blešky, a tak si vesele cupitala a sem tam si uždibla kousek sýra, který si vzala s sebou jako svačinku. Liška si na chvíli hodila kytaru na rameno a vesele si poskakovala. Jezevec v rámci tréninku běžel. Protože už se začalo pomalu stmívat. Dohodli se, že dojdou ke staré vlčici, která každého vždy ráda pohostí čajem. Stihli tam dojít akorát před setměním. Všichni si sedli ke stolu a popíjeli čaj. Po malé chvíli po dobrém horkém čaji všichni usnuli. A když se pak rozezněl zvonec, byl žabákovy cesty konec.

Autor pohádky: Tereza Stodolová

Obrázek 6 - Živá pohádka (vlastní foto, 2024)

Obrázek 7 - Živá pohádka (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Měla jsem obavy z toho, že se jezevci budou nudit, protože jsou posledními v příběhu. Pohádka však není tak dlouhá, tudíž se všechny děti dostatečně hýbaly a mezi jednotlivými skupinami nebyla velká časová prodleva. K provedení stačil zadní prostor třídy. Pokud je možnost využít aktivitu v tělocvičně nebo venku, je to samozřejmě lepší. Doporučuji využít i karty s názvy skupin pro případ, že by děti v průběhu aktivity zapomněly, jakou postavu mají pohybem ztvárňovat. Pro učitele je díky kartám snazší kontrola, jestli se jednotlivé skupiny pohybují správně.

4.2.4 SLOVNÍ ŘETĚZY

Inspirace: z praxe

Ročník: 2. ročník

Učivo: analýza a syntéza slabik

Cíl hry: Žák správně určí podle počtu slabik, do které skupiny patří jeho slovo. Žák se s ostatními ve skupině seřadí do slovního řetězu.

Pomůcky: karty se slovy, karty s puntíky

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Děti, už jste někdy viděly slovní řetěz? Myslíte, že by se takový řetěz dal vytvořit z vašich slov? Napadne vás, podle jakých pravidel by mohl takový slovní řetěz vzniknout?

Průběh hry: Každý žák si ve třídě najde jednu libovolnou kartu se slovem. Na jednotlivých kartách se vyskytují slova ve čtyřech různých barvách (zelená, modrá, červená, růžová). Nejprve si každý žák slovo přečte a určí si pro sebe, kolik má jeho slovo slabik. Poté, co každý drží své slovo a ví, kolik má slabik, vyzveme žáky, aby si stoupli ke kartám s puntíky, jež označují počet slabik v jejich slově. V každém rohu třídy bude karta s jiným počtem puntíků (2 – dvojslabičná, 3 – trojslabičná a 4 – čtyřslabičná slova). Děti své slovo nahlas

přečtou, společně slovo vytleskávají a zkontrolujeme, zda děti stojí na správném místě. Místo vytleskávání lze využít i jiný pohyb.

V druhé části aktivity upozorníme žáky, že slova mají různou barvu, čehož si jistě všimli. Vyzveme je, aby podle barev utvořili skupiny. Ve skupinách budou mít žáci za úkol vytvořit „slovní řetěz“, to znamená stoupnout si do řady a držet před sebou své slovo tak, aby začínalo slabikou, kterou předchozí slovo končí. Každá skupina má jedno slovo podtržené, to značí, že se jím začíná. Před začátkem druhé části je však nutné ukázat tvorbu řetězu na tabuli, aby žáci věděli, jak mají postupovat.

Slovní řetězy:

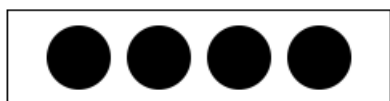
- řetěz č. 1 – cibule – lenochod – chodba – bavlna – nadílka – kasa – sako – kolo,
- řetěz č. 2 – zelí – lípa – papír – pírko – koleno – nohavice – cedule – letadélko,
- řetěz č. 3 – houba – batole – letadlo – lopata – tajenka – kabinet,
- řetěz č. 4 – hromada – dary – ryba – babička – kamera – rameno – nosorožec.

slova dvojslabičná

slova trojslabičná

slova čtyřslabičná

Obrázek 8 - Slovní řetězy (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Aktivitu jsem realizovala v prostředí třídy. Jediným úskalím byl větší počet dětí u tří puntíků, tedy větší počet trojslabičných slov. Je tedy potřeba dopředu promyslet, kam kartu se třemi puntíky umístíme, aby se tam všechny děti vešly. Některé děti se u vytleskávání slabik hezky hýbaly do rytmu. Proto bych příště klidně nechala jednotlivé skupinky vymyslet i sestavu pohybových prvků. Na každou slabiku by mohly vymyslet jiný pohyb, například: no-tlesknutí, so-dřep, ro-výskok, žec-otočení.

4.2.5 KOUZELNÍCI

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 2. ročník

Učivo: skládání slov

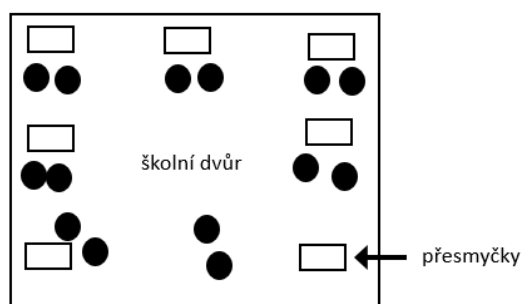
Cíl hry: Žák vyluští přesmyčky. Žák napíše zvířata, která si zapamatoval.

Pomůcky: karty s přesmyčkami, papír, pero/mazací tabulka, fix

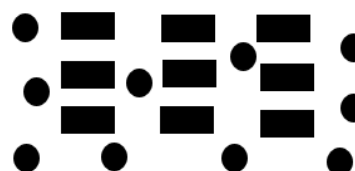
Prostředí: školní dvůr, hřiště, třída

Časová náročnost: 15-20 minut (podle způsobu provedení)

Piktogram k aktivitě:

Využití na školním dvoře

Využití ve třídě

Motivace: Děti mně se nějak popletla písmenka, a proto budu potřebovat, abyste si na chvíli zahrály na kouzelníky. Vaším úkolem bude vykouzlit z přeházených písmenek názvy lesních zvířátek.

Průběh hry: Žáci na školním dvoře ve dvojici obcházejí všech deset přesmyček. Když vyluští přesmyčku, musí si ji zapamatovat a udržet název zvířete v hlavě, než se vrátíme do třídy. Poté žáci ve dvojici napíší/nakreslí všechna zvířátka, co si zapamatovali na papír. Na konci proběhne společná kontrola.

Další varianta: Žáci chodí volně po třídě a samostatně luští přesmyčky, které jsou očíslované a rozmístěné po celém prostoru třídy. Výsledky si zaznamenávají na mazací tabulku.

Přesmyčky:

1. kévodi sepra	6. vecjeze
2. cízaj	7. demvěd
3. kašli	8. letda
4. verkave	9. nejel
5. žekej	10. sva0

Řešení: divoké prase, zajíc, liška, veverka, ježek, jezevec, medvěd, datel, jelen, sova.

Obrázek 9 - Kouzelníci (vlastní foto, 2024)

Obrázek 10 - Kouzelníci (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Aktivitu jsem s dětmi realizovala ve třídě. Z důvodu menšího počtu žáků jsem děti nerozdělovala do dvojic, ale každý luštil přesmyčky samostatně. Vzhledem k tomu, že měly děti některé přesmyčky stále na očích, aktivitu jsem upravila i v tom, že si vyluštěná slova rovnou psaly na mazací tabulku. I přesto, že děti pobíhaly různě po třídě a k řadě čísel si luštily přesmyčky na přeskáčku, nevolila bych jako číslo jedna divoké prase, které dětem činilo největší obtíže. Spoustu dětí se u něho zaseklo. Místo pamětného zapamatování během obíhání přesmyček, jsme společně s třídní učitelkou po zapsání na tabulku a kontrole vybraly deset dětí, které si s kartami stouply před tabuli a ostatní je znovu správně přečetly. Poté jsme řekly třem dětem, aby své karty otočily a vyzvaly ostatní, aby zkusily přečíst řadu znovu. Poté kartu otočily další dvě děti, a nakonec se otočila celá řada. Děti si musely zapamatovat, kdo měl jaké zvíře.

4.2.6 HRÁTKY S PÍSMENY

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 2. ročník

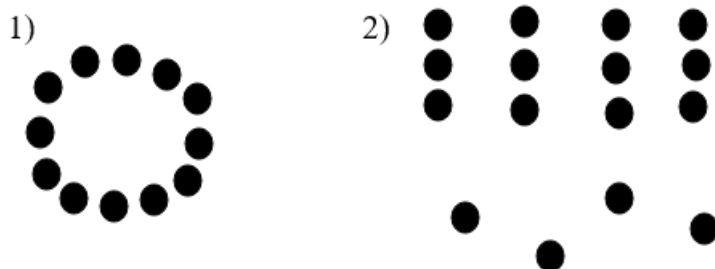
Učivo: znalost písmen + rozeznání písmena ve slově

Cíl hry: Žák pojmenuje písmeno, u kterého se zastaví. Žák řekne jedno slovo začínající na konkrétní písmeno. Žák ze slov vybere pouze slova obsahující konkrétní písmeno.

Pomůcky: karty s písmeny, karty se slovy, zdroj hudby (reproduktor + chytrý telefon), 4 kužely

Prostředí: tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 15-20 minut

Motivace: Děti určitě znáte hru Židličkovanou. My tu máme místo židliček písmenka. Zahrajeme si ji tedy trochu jinak. Místo sednutí si za židličku se u písmenka zastavíte a řeknete slovo, které na něj začíná.

V druhé části se žáci snaží, co nejrychleji posbírat všechny karty obsahující písmeno jejich skupiny. Snaží se podat nejlepší výkon a nezklamat svůj tým.

Průběh hry: Učitel pustí hudbu a žáci chodí dokola (kolem kruhu písmen) nejprve po směru hodinových ručiček. Učitel hudbu po nějaké době zastaví. Každé dítě zůstane stát u jednoho písmene. Postupně v kruhu řeknou všechny děti, u jakého stojí písmena a řeknou jedno slovo, které na dané písmeno začíná. Poté se pustí hudba a celý proces se opakuje. V průběhu je možná změna směru. Touto aktivitou písmena zopakujeme a připravíme děti na druhou část pohybové hry.

V druhé části aktivity žáky rozdělíme do 4 skupin. Každá si stoupne do zástupu k jednomu kuželu. Následně žáci do skupiny dostanou jedno z písmen (S, T, L, M). Využijeme karty z první části a každé skupině dáme kartu s písmenem, kterou si položí na zem ke kuželu svého družstva. Žáci se na písknutí rozběhnou po tělocvičně a hledají karty se slovy obsahující dané písmeno. Karty se slovy skládají do řady v místě stanoviště jejich skupiny. Každá skupinka poté zkontroluje karty jiné skupinky, zda všechna slova opravdu obsahují konkrétní písmeno. Nakonec aktivitu společně vyhodnotíme.

Slova na obrázkové karty:

- písmeno S – housenka, počasí, sen, nosorožec, kosa, sýr,
- písmeno T – trouba, šaty, bota, auto, robot, tatínek,
- písmeno L – postel, cibule, kolo, les, žížala, pádlo,
- písmeno M – komár, mravenec, mrkev, kamarád, mouka, kámen.

Slova navíc (neobsahující písmena S, T, L, M) – zub, váza, hodiny, ponožky, řeka, veverka, žába, koberec, káva, čepice.

Obrázek 11 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)

Obrázek 12 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)

Obrázek 13 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)

Reflexe: K aktivitě s písmeny si doporučuji připravit dětské písničky s využitím reproduktoru. Aktivitu jsem s dětmi využila v hodině tělesné výchovy, tudíž bylo nutné, aby

šla hudba v tělocvičně dobře slyšet. Stalo se, že děti říkaly hlavně jména osob, proto jsem se v dalších kolech snažila, aby říkaly například školní pomůcky, zvířata a další. Počet karet s písmeny by měl být větší, než je počet žáků. Některá písmena se opakovala. Záměrně jsem vybírala písmena, na která lze vymyslet více slov. V druhé části aktivity bylo hezky vidět, jak se dá využít celý prostor tělocvičny. Děti byly velmi soutěživé. Pro karty běhaly a snažily se, aby je měl jejich tým sesbírané co nejrychleji. Je nutné děti upozornit na to, že dané písmeno může být v druhé části aktivity na začátku, uprostřed i na konci slova.

4.2.7 VLÁČKY

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 3. ročník

Učivo: slova nadřazená, podřazená a souřadná

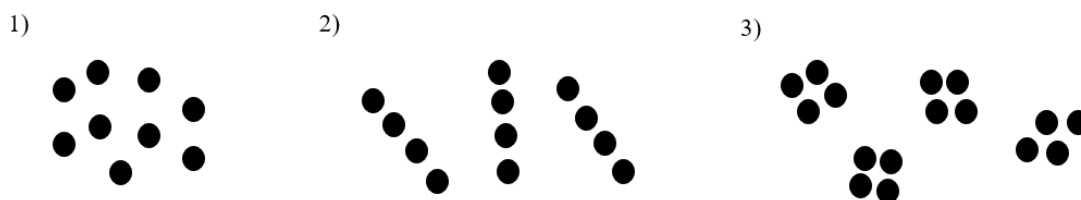
Cíl hry: Žák správně určí slovo nadřazené ke svému slovu a napíše další slova souřadná.

Pomůcky: karty se slovy, mazací tabulka, fix

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Společně si z naší třídy na chvíli uděláme vlakové nádraží. Naše vláčky ale nebudou jen tak ledajaké vláčky. Budou totiž složené ze slova nadřazeného a slov k němu podřazených. Aby vláček mohl jezdit po třídě, musí být na prvním místě slovo nadřazené a za ním budou jednotlivé vagóny tvořit slova podřazená.

Průběh hry: Žáci si vyberou jednu z kartiček, které jsou rozmístěny po třídě. Jejich úkolem bude najít si své slovo nadřazené/svá slova podřazená a utvořit vláček. Učitel pozná hotový vláček tak, že houká a jezdí po třídě. Ve skupinách se poté zastaví a vymyslí další slova souřadná ke slovům podřazeným. Stačí když si vezme mazací tabulku a fix pouze jeden ze skupiny. Poté probíhá společná kontrola s celou třídou, kdy se žáci postaví do vláčku, přečtou nahlas slovo nadřazené a slova k němu podřazená. Dále děti čtou, jaká slova souřadná ke slovům podřazeným vymyslely a ostatní poslouchají.

Slova k aktivitě:

- ovoce – bluma, kiwi, jablko, ananas, višeň,
- oblečení – plavky, vesta, čepice, šaty,
- povolání – učitel, dělník, farmář, kaděrnice,
- školní pomůcky – kružítko, guma, aktovka, desky, nůžky.

Obrázek 14 - Vláčky (vlastní foto, 2024)

Obrázek 15 - Vláčky (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Přesvědčila jsem se o tom, že pokud chceme, aby děti opravdu aktivně hledaly slova nadřazená/podřazená a pohybovaly se v daném vláčku, je potřeba větší prostor, než je třída nebo je potřeba třídu aktivitě více přizpůsobit. Děti se sice pohybovaly, ale ne tak aktivně, jak jsem si představovala. Děti mě mile překvapily u vymýšlení dalších slov podřazených. Zvláště u povolání vymýšlely profese jako anesteziolog a podobně.

4.2.8 MIXÉR

Inspirace: z praxe

Ročník: 3. ročník

Učivo: procvičování dosavadních znalostí (znalost písmen, analýza a syntéza slabik, slovní druhy)

Cíl hry: Žák rozliší, které informace od učitele se týkají jeho slova a vymění si místo v kruhu.

Pomůcky: karty se slovy

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10 minut

Piktogram k aktivitě:

1)

2)

Motivace: Víte děti, co se děje v mixéru? Ano, mixují se v něm různé potraviny/ingredience. Vy se teď s vaším slovem v mixéru ocitnete. Podle pravidel, které říkám se nám naše slova budou různě míchat jako tomu je právě v mixéru.

Průběh hry: Každý žák má své slovo a postaví se do kruhu. Učitel říká různé pokyny. Ti, jejichž slovo se daná informace týká, si vymění místa. Poté, co si žáci vymění místo, drží kartu se svým slovem ve vzpažení, aby učitel mohl kontrolovat, zda se přesunuli správní žáci.

Slova k aktivitě: Alena, skáče, rychle, kočka, plave, maluje, zítra, vaří, pes, Přibyslav, bojácný, Litomyšl, pečlivě, bystrý, žirafa, nahoru, opice, lysý, býk, tancuje, Tomáš, lakomý, ospalý, myš, Pavel, líný, brzy, zebra, pomalu, Klára

Pokyny pro žáky:

Vymění si místo ti, co mají:

- podstatná jména, přídavná jména, příslovce, slovesa,
- názvy měst, jména osob, zvíře,
- slovo skládající se ze 3 písmen, 5 písmen, 6 písmen,
- jednoslabičné slovo, dvojslabičné slovo, trojslabičné slovo,
- slovo obsahující písmeno b, r, l, k, s,
- slovo začínající na písmeno p,
- slovo končící na písmeno a, e.

Obrázek 16 - Mixér (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Čím větší prostor budeme na aktivitu mít, tím bude její průběh lepší. Mně však k realizaci stačil zadní prostor třídy. Doporučuji dbát na to, aby žáci své karty drželi před

sebou tak, aby na ně vyučující viděl. Příště bych také vyrobila karty většího formátu. Lépe by se mi tak hlídali žáci, kteří se měli vyměnit a nevyměnili.

4.2.9 PLÁČAČKOVANÁ

Inspirace: z praxe

Ročník: 3. ročník

Učivo: vyjmenovaná slova po b, l, m

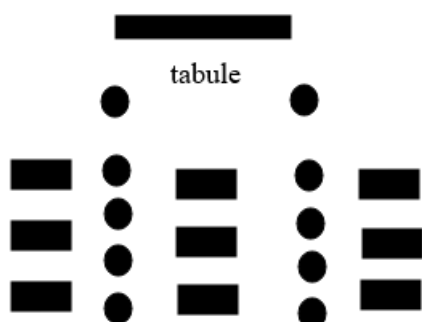
Cíl hry: Žák podle indicií určí, o které vyjmenované slovo se jedná.

Pomůcky: tabule, dvě plácačky na mouchy

Prostředí: třída

Časová náročnost: 10 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Žáci se snaží co nejrychleji plácnout dané vyjmenované slovo a získat tak bod pro svůj tým. Jsou motivováni výhrou svého týmu.

Průběh hry: Učitel napíše na tabuli vybraná vyjmenovaná slova po b, l a m. Poté žáky rozdělíme do dvou družstev. Každé družstvo vytvoří v uličce mezi lavicemi zástup. První v družstvu dostane plácačku. Učitel čte indicie a dva žáci vždy hádají. Soutěží se, kdo rychleji zasáhne dané slovo plácačkou na tabuli. Pokud žák plácne, předává plácačku dalšímu v pořadí a jde si sednout na své místo. Družstva dostávají body. Na konci se body sečtou a vyhrává družstvo s nejvíce body.

Indicie k vyjmenovaným slovům:

Jsem vyjmenované slovo po B. Mám 3 písmena. Jsem zvíře. Správná odpověď je býk.

Jsem vyjmenované slovo po B. Mám 3 slabiky. Mám léčivé účinky. Správná odpověď je bylina.

Jsem vyjmenované slovo po B. Jsem strom. A jsem posledním vyjmenovaným slovem po B. Správná odpověď je babyka.

Jsem vyjmenované slovo po B. Mým synonymem je slovo zvyk. Správná odpověď je obyčej.

Jsem vyjmenované slovo po B. Jsem přídavné jméno. Jsem před slovem bylina. Správná odpověď je bystrý.

Jsem vyjmenované slovo po L. Mele se ve mně obilí a mouka. Jsem druhý v pořadí. Správná odpověď je mlýn.

Jsem vyjmenované slovo po L. Mám Dvě slabiky. Jsem část lidského těla. Správná odpověď je lýtko.

Jsem vyjmenované slovo po L. Jsem sloveso. Když jsme nemocní a bolí nás v krku, tak nám to dělá problém. Správná odpověď je polykat.

Jsem vyjmenované slovo po L. Jsem sloveso. Synonymem je slovo plakat. Správná odpověď je vzlykat.

Jsem vyjmenované slovo po L. Mám dvě slabiky. Používá se na zimní sport. Správná odpověď je lyže.

Jsem vyjmenované slovo po L. Jsem přídavné jméno. Synonymem je slovo holý. Správná odpověď je lysý.

Jsem vyjmenované slovo po L. Mám 3 slabiky. Jsem bylina. Správná odpověď je pelyněk.

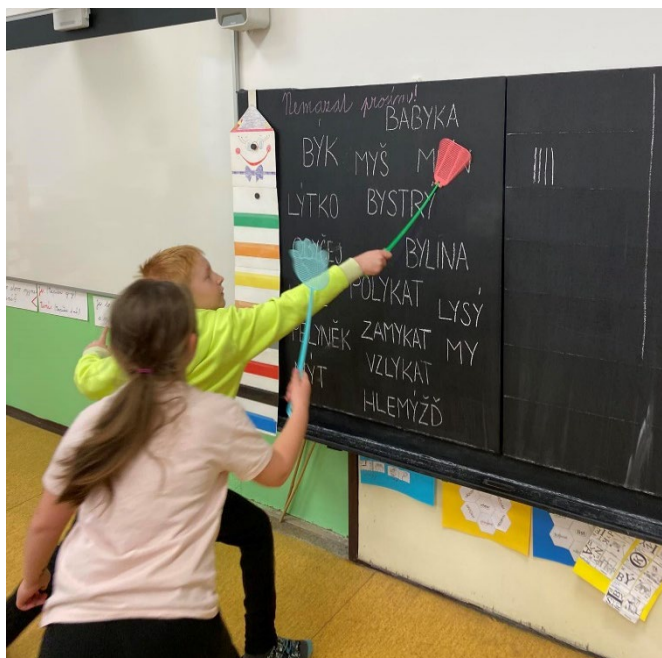
Jsem vyjmenované slovo po M. Jsem často v zahradách. Mám ulitu. Správná odpověď je hlemýžď.

Jsem vyjmenované slovo po M. Jsem drobný hlodavec. Jsem před slovem hlemýžď. Správná odpověď je myš.

Jsem vyjmenované slovo po M. Jsem sloveso. Děláme to s dveřmi, když odcházíme z domu. Správná odpověď je zamykat.

Jsem vyjmenované slovo po M. Jsem sloveso. Jsem druhé vyjmenované slovo. Správná odpověď je mýt.

Jsem vyjmenované slovo po M. Jsem zájmeno. Jsem prvním vyjmenovaným slovem. Správná odpověď je my.

Obrázek 17 - Plácačkovaná (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Problém nastával u hodnocení toho, kdo byl rychlejší, protože to bylo většinou velmi vyrovnané. Hodnotila jsem to tedy tím způsobem, že bod dostalo to družstvo, jehož plácačka byla vespod. Nestalo se, že by podle indicie některé z dětí nevědělo, o jaké vyjmenované slovo se jedná. Doporučila bych také pro lepší rozlišení odlišnou barvu plácaček.

4.2.10 HAD SYNONYM A ANTONYM

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 3. ročník

Učivo: slova stejného a opačného významu

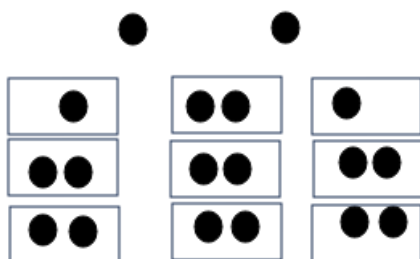
Cíl hry: Žák napíše antonymum/synonymum k danému slovu.

Pomůcky: karty se slovy, mazací tabulky, fix

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Po zemi se stále plazí, náladu si nepokazí. Co je to? – Had (Czech the World, 2024)

Průběh hry: Učitel vyzve žáky, aby si připravili mazací tabulky a fix. Rozdělí je podle toho, jak sedí v lavici na dvě družstva (hady), tak, aby každý věděl, do kterého družstva patří. Následně každému družstvu připraví hromádku karet před tabulí. Vysvětlí žákům, že u slov napsaných zeleně budou psát synonyma a u slov napsaných červeně antonyma. Pro jistotu napíše barvy s vysvětlivkou na tabuli, kdyby žáci v průběhu hry na pravidla zapomněli. Učitel ještě před začátkem určí pořadí, ve kterém budou žáci pro kartičky vybíhat, tedy určí hlavu, tělo a konec hada. Po odstartování žáci běhají jednotlivě pro karty. Vyberou si jednu libovolnou kartu se slovem, donesou si ji na své místo a napíší na mazací tabulku

synonymum nebo antonymum. Pokud mají napsáno zvednou ruku a vybíhá další. Na konci se hodnotí rychlost a správnost hadů během společné kontroly.

Slova k aktivitě:

antonyma: zdravý, levný, pomalý, mokrá, hloupý, malý, mladý, hluk

synonyma: přítel, křičet, zničit, plakat, pěkná, utíkat, škaredý

Obrázek 18 - Had synonym a antonym (vlastní foto, 2024)

Obrázek 19 - Had synonym a antonym (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Provedení bylo pro děti srozumitelné, zvládaly i barevné rozlišení, což značilo, zda napíše slovo stejného nebo opačného významu. Každé skupině jsem dala stejná slova. Během hry se u dětí probudila soutěživost. Jakmile se aktivita blížila k poslednímu, bylo to dost vyrovnané a na dětech bylo vidět, že začaly být rychlejší.

4.2.11 ŘETĚZ VYJMENOVANÝCH SLOV

Inspirace: (Petillon, 2013)

Ročník: 3. ročník

Učivo: vyjmenovaná slova po b, l, m

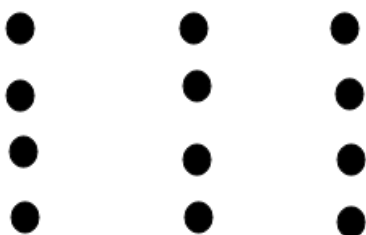
Cíl hry: Žák vyjádří pantomimou vyjmenované slovo.

Pomůcky: lístečky s vyjmenovanými slovy

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 5-10 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Žáci se snaží napodobit pantomimu co nejpřesněji, aby došla až poslednímu členu řetězu a správně tak uhodli, o jaké vyjmenované slovo se jedná. Záleží tedy na každém jedinci v pantomimickém řetězu.

Průběh hry: Žáci utvoří tři zástupy. Vysvětlíme dětem pravidla a upozorníme je na to, aby nemluvily. Aktivita spočívá v tom, že učitel prvnímu z žáků v zástupu ukáže na lístečku napsané slovo a odstartuje aktivitu. Žák se otočí a předvede pantomimou dané vyjmenované slovo spolužáku, který je druhý a tímto způsobem se postupuje až k poslednímu žáku v zástupu. Poslední žáci předvedou pantomimou učiteli, co k nim došlo. Na konci děti tipují, o jaké vyjmenované slovo šlo.

Slova k aktivitě: býk, slyšet, polykat, vzlykat, lyže, myslet, zamykat

Obrázek 20 - Řetěz vyjmenovaných slov (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Dala jsem všem třem zástupům vždy stejné slovo, což je lehčí varianta. Příště bych možná zkusila dát každému zástupu jiné slovo, nestalo by se pak, že budou děti předvádění kopírovat a budou mít ztížené i hádání slov. Nebála bych se využít i těžší slova na předvádění. Žáci mě překvapili, co všechno dokáží vymyslet a všechna slova bez problémů pantomimicky vyjádřili.

4.2.12 POSLÍČCI

Inspirace: z praxe

Ročník: 4. ročník

Učivo: porozumění textu + přenos informací

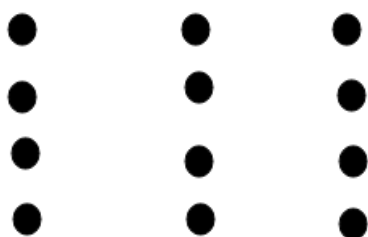
Cíl hry: Žák interpretuje dalším členům v týmu co nejvíce informací z plakátu tak, aby byly pravdivé.

Pomůcky: plakáty s událostmi (tři varianty), mazací tabulka a fix

Prostředí: tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Teď si děti zahrajeme na poslíčky. Představte si, že jste poslíček a zapomněly jste si s sebou plakát/pozvánku na danou akci. Musíte se tedy spoléhat pouze na svou hlavu a snažit se podat kamarádovi, co nejvíce informací.

Průběh hry: Žáci dostanou plakát s událostí, kde je několik údajů. Ve skupinách se rozestaví do řady tak, že jeden stojí přímo u plakátu, další stojí v řadě s dostatečnými rozestupy mezi sebou a poslední zapisuje přenesené informace. Žáci se snaží být co nejrychlejší a zároveň si zapamatovat co nejvíce informací. Na pokyn učitele začne první žák tím, že si přečte všechny informace z plakátu, snaží se jich co nejvíce zapamatovat a běží k dalšímu, předá mu slovně informace, které si zapamatoval a ten zase dalšímu. Tímto způsobem se pokračuje až k poslednímu žáku, který informace zapíše. Na konci kontrolujeme, kolik informací žáci

zvládli přenést. Aktivitu můžeme opakovat několikrát s jinými plakáty a měnit role žáků, to znamená změnit prvního člena, který čte a konečného zapisovatele.

Informace k tvorbě plakátů:

Koncert vážné hudby – Dne 13. března 2024 se bude konat koncert vážné hudby v Městském divadle v Chomutově. Koncert bude začínat v 19:00. Hrát bude symfonický orchestr Zvon. Vstupné je 120,- Kč. Je nutné se dostavit nejpozději 15 minut před začátkem koncertu.

Zveme vás na středověkou muzejní noc – Přijďte k nám do Západočeského muzea v Plzni na nezapomenutelnou noc ve středověku. Akce se bude konat 20. května. Předpokládaná doba trvání je od 17:00 do 21:00. Vstupné je zdarma. V programu bude celovečerní promítání, tajemství středověké kuchyně, středověká móda, zábava a vzdělání. Navštívit můžete také výstavu dobových zbraní.

Stezka odvahy plná strašidel – Město Sokolov zve všechny děti i rodiče na noční stezku parkem. Konání akce bude 17. dubna 2024 od 19:00 v zámeckém parku v Sokolově. Začátek stezky bude před vstupem do zámku. Jediné světlo, které si můžete s sebou na stezku vzít, je lampion. Vstupné je dobrovolné. Na místě bude připraveno malé občerstvení. Doporučujeme si s sebou vzít pláštěnku.

Obrázek 21 - Poslípči (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Pro tuto aktivitu je potřeba mít skupiny s menším počtem dětí a dostatečnými rozestupy nebo větší prostor jako tělocvična/hřiště. Tím, že jsem aktivitu prováděla ve třídě mezi sebou neměly děti dostatečné mezery a někteří tak dokonce slyšely informace od více dětí. Nedostatkem prostoru se aktivita i zpomalila a někteří si předávání informací několikrát opakovali, čemuž bychom zabránily, kdyby děti ke svému spolužáku musely opravdu doběhnout větší vzdálenost. Jako motivaci bych možná příště zvolila i to, že to není pouze o množství zapamatovaných informací, ale také o rychlosti, abych u dětí vzbudila trochu soutěživosti a aktivita byla svižnější.

4.2.13 HRA NA SPISOVATELE

Inspirace: z praxe

Ročník: 4. ročník

Učivo: psaní příběhu s využitím zadaných slov

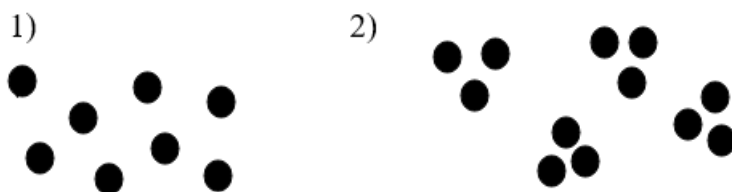
Cíl hry: Žák vymyslí příběh s použitím konkrétních slov.

Pomůcky: karty se slovy

Prostředí: tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 15-20 min

Piktogram k aktivitě:

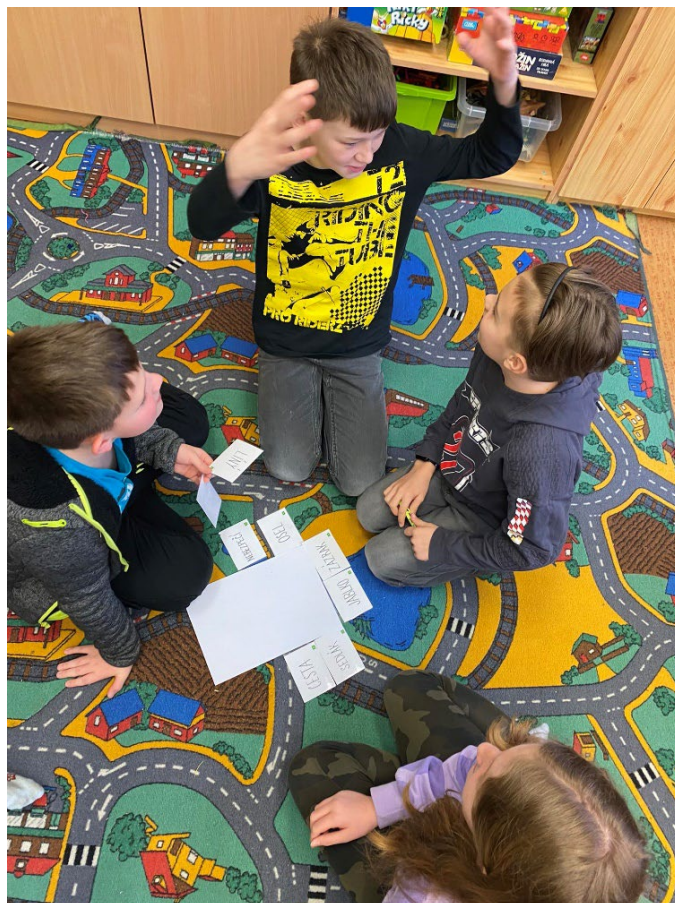
Motivace: Teď si ve skupinkách zahrajete na spisovatele. Určitě máte nějakou oblíbenou knížku, kterou také někdo napsal. Teď si vyzkoušíte na vlastní kůži, jaké to je napsat krátký příběh.

Žáci se snaží přispět svými nápady a být tak pro svou skupinu užiteční.

Průběh hry: Dětem dáme za úkol rozdělit se do skupin. Žáci si vylosují lísteček se zvířetem. Začnou dělat pantomimu a předvádět ho. Jejich úkolem bude najít další 3 spolužáky, kteří mají stejné zvíře. Mezitím, co se děti hledají rozházíme (poschovááme) po tělocvičně/hřišti karty se slovy. Následně na pokyn učitele děti vyběhnou a každá skupina si donese svých 8 slov. Každá skupina má slova stejná. Svá slova si skupina pozná podle symbolu, které mělo na kartě se zvířaty. S použitím těchto slov následně vymyslí každá skupina krátký příběh. Každá skupina poté svůj příběh přečte. Ostatní děti tipují, jak by se mohl příběh jmenovat, následně skupina, která příběh četla název prozradí.

Další varianta: Děti se rozhlédnou kolem sebe. Ve skupince si vyberou 5-8 slov, které vidí a vymyslí s nimi krátký příběh.

Slova k aktivitě: jablko, princ, švadlena, zajíc, zázrak, nebezpečí, cesta, líný

Obrázek 22 - Hra na spisovatele (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Pro vysvětlení doporučuji děti upozornit na to, že slova nemusí být v příběhu užita v základním tvaru. Osvědčilo se mi dát dětem na příběh určitý časový limit, se kterým byly předem seznámeny. Každý s tím naložil dle svého uvážení. Některé skupiny byly schopné všechna slova využít již v prvních pěti větách a věty to byly opravdu povedené. Zbytek příběhu už potom vymýšlely libovolně a byly tak v klidu, že splnily dané pravidlo a využily všechna slova. Aktivitu jsem využila ve třídě, primárně je ale určena k využití venku.

4.2.14 HRÁTKY S PŘÍSLOVÍMI

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 4. ročník

Učivo: znalost českých přísloví

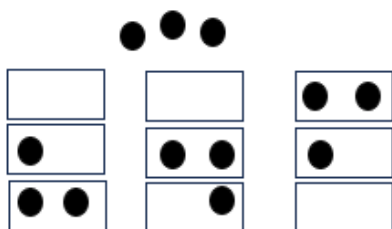
Cíl hry: Žák si ve skupině přečte přísloví a utvoří vhodný živý obraz. Žák rozpozná předváděné přísloví. Žák vlastními slovy vyjádří význam daného přísloví.

Pomůcky: karty s příslovími, tabule

Prostředí: třída

Časová náročnost: 15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Znáte děti nějaké české přísloví? Já jich tu mám pár připravených. My si k našim příslovím zkusíme vytvořit živé obrazy. Co asi takový živý obraz bude dělat? Správně, bude se hýbat.

Děti se snaží co nejpřesněji ztvárnit živým obrazem dané přísloví tak, aby spolužáci uhodli, o jaké přísloví se jedná. Motivací je také zvědavost dětí a touha uhodnout přísloví z živého obrazu ostatních skupin.

Průběh hry: Každá skupina dostane přísloví napsané na lístečku. Žáci budou mít čas na přípravu živého obrazu. Následně žáci postupně předvádějí své přísloví zbytku třídy. Žáci hádají, o jaké přísloví se jedná. Jako pomůcku má učitel připravená uvnitř tabule přísloví, které odkryje, pokud si žáci neví rady. Žáci tedy mohou z tabule přísloví vybrat. Po uhodnutí si společně vysvětlíme význam jednotlivých přísloví.

Přísloví k hádání:

- Ranní ptáče dál doskáče.
- Kdo se bojí, nesmí do lesa.
- Bez práce nejsou koláče.
- Lež má krátké nohy.
- Darovanému koni na zuby nekoukej.
- Oko za oko, zub za zub.
- Dvakrát měř, jednou řež.
- Hlad má velké oči.
- Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
- Láska hory přenáší.
- Kdo jinému jámu kopá, sám doma padá.
- Chybami se člověk učí.

Obrázek 23 - Hrátky s příslovími (vlastní foto, 2024)

Obrázek 24 - Hrátky s příslovími (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Dětem jsem kromě živého obrazu dovolila i pantomimu. Některé skupinky si v předvádění natolik věřily, že chtěly pro ostatní děti nápovědu zakrýt. Překvapilo mě, jak byly děti během předvádění kreativní.

4.2.15 CHYTNÍ SPRÁVNÝ VZOR

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 4. ročník

Učivo: vzory podstatných jmen – ženský rod

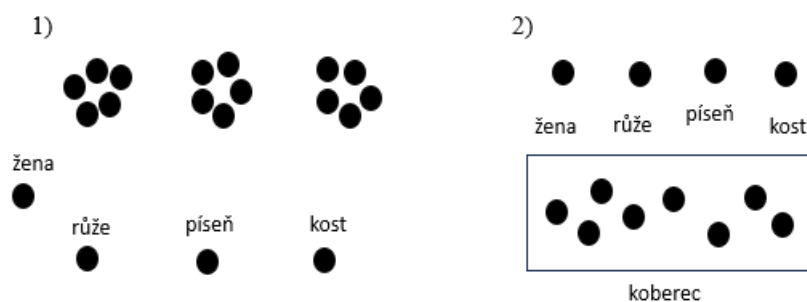
Cíl hry: Žák správně určí, jaký vzor má slovo rodu ženského.

Pomůcky: kolíčky se slovy, čtyři papíry formátu A4 se vzory (žena, růže, píseň, kost)

Prostředí: třída, tělocvična, hřiště

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Vzory podstatných jmen už všichni znáte. Ale zkoušeli jste si někdy vzory chytat? Ne? Tak si to společně vyzkoušíme.

Průběh hry: Žáky podle barev rozdělíme do tří skupin. Vybereme čtyři žáky a ti představují vzory. Žáci do skupiny dostanou stejný počet kolíčků. Na pokyn učitele vybíhají žáci po jednom ze skupiny a chytají jednotlivé vzory, aby na ně mohli připnout kolíček. Vzory chodí libovolně po celém prostoru třídy. Poté, co má skupina připnuté všechny kolíčky, tak se přihlásí a zůstává sedět. Víme tedy, v jakém pořadí skupiny zvládly připnout kolíčky. Hodnotíme však i správnost. Následuje tedy společná kontrola, kdy poznáme jednotlivé skupiny podle barvy slov. Začneme postupně odepínat kolíčky jedné barvy z jednotlivých vzorů a společně počítáme případné chyby.

Slova k aktivitě:

- první skupina – bota, dlaň, střelnice, mrkev, tramvaj, houba, mince, drzost, sůl, lampa, zeď, jabloň, police, strana, pověst, práce,
- druhá skupina – silnice, košile, láhev, vlast, větev, pánev, sklenice, labuť, restaurace, mýtina, látka, myš, laskavost, matka, loď, nabídka,
- třetí skupina – jahoda, ruka, borovice, zbraň, chůze, medvědice, mast, skříň, postel, noc, taška, informace, past, krása, kázeň, hbitost.

Obrázek 25 - Chytni si správný vzor (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Děti se pohybovaly tak, jak jim to prostor třídy dovolil. Količky by se nemusely připínat pouze na papír se vzorem, ale i na oblečení žáků, kteří vzor drží. Aktivita by se tak mohla stát ještě o něco atraktivnější. Pokud se však budou připínat na papír je třeba využít čtvrtku nebo papír v lepším případě zalaminovat, aby bylo připnutí vůbec možné. Většinu

vzorů děti zvládly určit bez chyby. Během přípravy je důležité dbát na to, aby každá skupina měla stejný počet slov a vzory se střídaly. Doporučila bych spíše dřevěné kolíčky. Používala jsem plastové a zjistila jsem, že nejsou až tak kvalitní.

4.2.16 PRAVOPISNÍ EXPERTI

Inspirace: z praxe

Ročník: 5. ročník

Učivo: pravopis – koncovky podstatných jmen

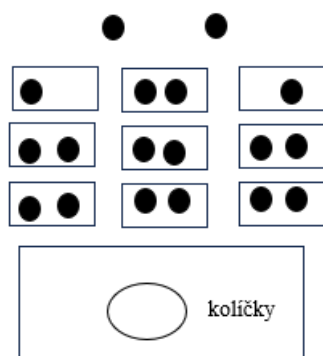
Cíl hry: Žák vybere ze dvou možností tu, která je pravopisně správně.

Pomůcky: papír s možnostmi, kolíčky (podle počtu žáků)

Prostředí: třída

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Aktivita, která nás v tuto chvíli čeká se jmenuje pravopisní experti. Mě by zajímalo, jestli v naší třídě nějakí pravopisní experti jsou. Pojdte mě o tom přesvědčit.

Průběh hry: Žáci jsou rozděleni na dvě družstva. Každé družstvo má na křídlech otevřené tabule zezadu (tak, aby to nikdo neviděl) přilepený papír. Počet vět závisí na počtu žáků. Na pokyn učitele vybíhají žáci postupně po jednom z každého týmu, stoupnou si za křídlo tabule přečtou si větu a připnou kolíček ke správné možnosti. Poté běží zpátky na místo a vybíhá další. Na konci se vyhodnotí rychlost, a hned poté kvalita splnění (správnost).

Věty k aktivitě:

- Viděli jsme **plazi**. – Viděli jsme **plazy**.

- Autobus přijel z **Příbrami**. – Autobus přijel z **Příbramy**.
- Mluvil o **starostovy**. – Mluvil o **starostovi**.
- Naproti je opravna **obuvi**. – Naproti je opravna **obuvy**.
- Byli tam severští **sobi**. – Byli tam severští **soby**.
- Má doma **švábi**. – Má doma **šváby**.
- Přinesl králi zlato. – Přinesl **krály** zlato.
- Britové válčili s **Rusy**. – Britové válčili s **Rusi**.
- V **lahvy** našel dopis. – V **lahvi** našel dopis.
- Jel na výlet do **Ostravy**. – Jel na výlet do **Ostravi**.
- Chováme **pštrosoy**. – Chováme **pštrosi**.
- **Kosi** byli na stromech. – **Kosy** byli na stromech.
- Běžel k **cíly**. – Běžel k **cíli**.
- Zeptej se **Anduli!** – Zeptej se **Anduly!**

Obrázek 26 - Pravopisní experti (vlastní foto, 2024)

Obrázek 27 - Pravopisní experti (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Papír s možnostmi doporučuji zalaminovat, aby bylo připnutí kolíčků možné. Nakonec jsem papír nepřipevňovala na tabuli, ale umístila jsem ho na zem před tabuli, což jsem v danou chvíli vyhodnotila jako praktičtější. Příště bych si dala větší pozor na to, aby děti nepřeskočily řádku. V průběhu aktivity se totiž stalo, že si děti vybíraly věty, které chtějí a ostatní děti poté měly zmatek v tom, kolik vět ještě zbývá. Já jsem v průběhu kontroly několikrát zjistila, že mají obě skupiny vynechané řádky bez kolíčku, tudíž jsem nehodnotila rychlost, ale pouze správnost, tedy počet chyb. Během společné kontroly jsme si všechny chyby společně vysvětlily a děti se správně opravily. Pro větší pohyb doporučuji umístit kolíčky dozadu na koberec.

4.2.17 VYSKOČÍ SPRÁVNÝ PÁD

Inspirace: z praxe

Ročník: 5. ročník

Učivo: pády podstatných jmen

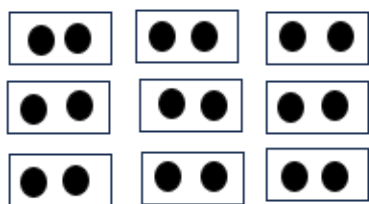
Cíl hry: Žák určí, v jakém pádu je podstatné jméno ve větě.

Pomůcky: karty s pády, karty se slovy

Prostředí: třída

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Já tu mám sice třídu plnou pádů, ale všechny pády sedí v lavici a působí na mě trochu líně. Některé pády vypadají, že za chvíli usnou. Tak já teď všechny pády hezky probudím. Jakmile přečtu slovo v daném pádě, správný pád vyskočí z lavice.

Průběh hry: Učitel žákům rozdá karty, na kterých jsou napsané pády. Každý žák dostane jednu. Následně diktuje věty a slovo, u kterého chce určit pád, ukáže na kartě, aby ho žáci měli na očích. Žáci si v duchu určí, o jaký pád se jedná, a pokud ho mají na kartě, postaví se. Společně zkontrolujeme, zda se postavili správně a poté se posadí. Učitel čte další větu a postup se opakuje.

Věty k aktivitě:

Vyprávěl nám **o životě**.

Pro dárky se musel vrátit domů.

Babička si koupila nové **křeslo**.

Vyprávěla dětem pohádku **o jednorožcích**.

U mostu se stala nehoda.

Kopřivo!

Měšec byl plný zlat'áků.

Lev odpočíval ve stínu.

Pane učiteli!

Mám novou **kšiltovku**.

Odpoledne půjdeme **k vodě**.

Vtipálku!

Koupil si košili **bez knoflíku**.

Chodili jsme **mezi kachnami**.

Dal si učebnici **do lavice**.

Ve sklepě narazila **na švába**.

Nakrájel si papriku **s rajčetem**.

Na krku měla náhrdelník **s perlami**.

Otočil se zády **ke Slunci**.

Vyprávěl **kamarádovi** o výletě.

Obrázek 28 - Vyskočí správný pád (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Osvědčilo se mi mít připravené cedule s výše zvýrazněnými slovy. Dětem se lépe určoval pád, když slova viděly před sebou. Je možnost v půlce pády prohodit tak, aby měly děti jiný pád, se kterým si budou stoupat. Děti ale musí během aktivity určovat pády všech řečených slov, aby zjistily, jestli se jedná o pád, který mají na kartičce. Máme tedy zajištěné,

že si učivo opakují všechny děti po celou dobu aktivity. Na tuto aktivitu není potřeba více prostoru a bohatě si vystačíme v prostředí třídy.

4.2.18 NAJDI VYNECHANÉ SLOVO

Inspirace: vlastní aktivita

Ročník: 5. ročník

Učivo: česká přirovnání

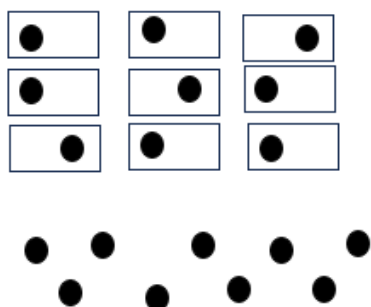
Cíl hry: Žák z přídavných jmen vybere to, které patří k přirovnání.

Pomůcky: karty s přídavnými jmény, papír s přirovnáními (do dvojice)

Prostředí: třída, tělocvična

Časová náročnost: 10-15 minut

Piktogram k aktivitě:

Motivace: Přídavná jména z českých přirovnání nám utekla k ostatním přídavným jménům dozadu na koberec a zamíchala se mezi ně. A to je velké neštěstí, protože my potřebujeme, aby naše přirovnání byla kompletní. Dokážete je mezi přídavnými jmény najít a správně doplnit k přirovnáním?

Průběh hry: Učitel po třídě rozprostře karty s přídavnými jmény. Žáci dostanou do dvojice papír s přirovnáními, kde mají vynechaný prostor na přídavné jméno. Střídají se, běhají dozadu na koberec a vybírají vhodná přídavná jména k jednotlivým přirovnáním. Vybíhá vždy jeden z dvojice a diktuje druhému, který slovo napíše, poté se vymění.

Slova k aktivitě: lehký, hezký, slizký, bílý, pilný, hladový, moudrý, rychlý, šťastný, tichý, rovný, barevný, hloupý, zlý, mohutný, pomalý, škaredý, plachý, jedovatý, mazaný, užitečný, nebezpečný, otravný, dlouhý, rychlý, ospalý, hebký, chlupatý, světlý

Přirovnání:

Je _____ jako pířko.

Je _____ jako vlk.

Je _____ jako obrázek.

Je _____ jako sova.

Je _____ jako had.

Je _____ jako blesk.

Je _____ jako stěna.

Je _____ jako blecha.

Je _____ jako včelka.

Je _____ jako myška.

Obrázek 29 - Najdi vynechané slovo (vlastní foto, 2024)

Reflexe: Překvapilo mě, že většina žáků spoustu přirovnání vůbec neslyšela. Schválně jsem k aktivitě zařadila více přídavných jmen, která by se k doplnění hodila. Lehčí variantou by bylo jednotlivá přirovnání očíslovat a k číslům nabídnout například vždy tři přídavná jména,

ze kterých budou žáci vybírat. Tím, že byla všechna přídavná jména rozprostřena dohromady, bylo pro děti mnohdy obtížné se mezi nimi zorientovat a vybrat vhodné slovo.

5 DISKUSE

Pro svou diplomovou práci jsem navrhla a v praxi vyzkoušela osmnáct pohybových aktivit do hodin českého jazyka s vědomím toho, že jsou mezi žáky ti, kteří se lépe učí pomocí pohybu. Každý jedinec se učí jiným způsobem, upřednostňuje tedy styl učení, kterému v daném období dává přednost a běžně ho používá v různých učebních situacích. (Mareš, 1998). Potřebu pohybu však mají v tomto období všechny děti, proto můžeme hovořit o přínosu pro všechny žáky.

Ať už je jedinec kinestetickým žákem či nikoliv, platí to, že pokud do vyučování vložíme pohyb, ať už se jedná například o protažení či pohybovou hru, dokážeme u něho během výuky zmírnit stres, únavu a nepozornost (Bláha, 2019). Z pozorování žáků během aplikace navržených pohybových aktivit mohu toto tvrzení potvrdit. Žáci byli pozorní a plní energie. Jakmile jsme učení se v lavicích proložili pohybovou aktivitou, projevila se u žáků zvědavost a zájem o pohybovou činnost. I samotná výměna lavice za celý prostor třídy, a tedy i změna pozice žáků během pohybových aktivit měla, jak tvrdí Hnízdilová (2006), na průběh výuky příznivé účinky.

Obávala jsem se, aby žáci nebyli po skončení pohybových aktivit po zbytek výuky rozjívěni. Dále také, aby se pohybové aktivity nestaly většinou součástí výuky a byl prostor pro naplnění dalších cílů hodiny. Vzhledem k tomu, že jsem pohybové aktivity aplikovala na žáky 2. základní školy v Sokolově, kde jsou na pohyb během výuky i změnu pracovního místa zvyklí, byli žáci poslušní a díky tomu ani průběh pohybových aktivit nebyl nijak zdlouhavý.

Z celkové realizace pohybových aktivit bylo pro mě nejtěžší jejich zasazení do prostoru třídy. I přesto, že škola, ve které jsem aktivity realizovala, patří mezi starší budovy a disponuje většími prostory v zadní části třídy, bylo mnohdy i tak potřeba více prostoru. U většiny aktivit se předpokládá využití většího prostoru, v některých případech i venkovního, což vzhledem k počasí bylo během února a března těžko realizovatelné.

Až samotnou realizací jsem si uvědomila, jak by se daly dané aktivity realizovat jinak či lépe. Jak se říká, chybami se člověk učí. Navrhla jsem tedy alterace nebo upozornila na různá úskalí pro ty, kteří by se mnou navrženými aktivitami chtěli inspirovat.

K tvorbě aktivit mi sloužily znalosti, které jsem nabyla v průběhu studia na pedagogické fakultě ve spojení s fantazií, zkušeností z dosavadních praxí nebo vlastními zážitky ze školních let. Vzhledem k tomu, že jsem pohybové aktivity cílila na výuku českého jazyka, z prostudované literatury jsem se inspirovala pouze jednou publikací, jelikož jsem v ostatních prostudovaných nenašla to, co jsem hledala. Byl to Petillon (2013, s. 92), kdo mě inspiroval svým pantomimickým řetězem v publikaci *1000 her pro školy, kroužky a volný čas: od Atomů po Život na ostrově*.

Jak tvrdí Bláha (2019), děti v mladším školním věku se rády pohybují a pokud to jde, nejraději by pořád někde pobíhaly, z čehož vyplývá vysoká míra potřeby fyzické aktivity v tomto období. Proto je součástí mé diplomové práce také dotazníkové šetření, ve kterém jsem zjišťovala celkové povědomí o kinestetickém učebním stylu mezi učiteli na prvním stupni základních škol a četnost jeho využití.

Hypotéza 1- Většina učitelů na prvním stupni základních škol využívá kinestetický učební styl.

Domnívala jsem se, že většina učitelů na prvním stupni disponuje znalostí kinestetického učebního stylu a zapojuje ho v průběhu svých hodin. Během vyhodnocování dotazníkového šetření jsem došla ke stejnému závěru a má hypotéza se tedy potvrdila. Překvapilo mě, že u většiny učitelů dochází k jeho využití i několikrát do týdne a u některých dokonce každý den. Pouze u tří učitelů se projevila úplná neznalost kinestetického učebního stylu. Nabízí se tedy myšlenka, zda k jeho užívání nedochází s tím, že si to dotyční pouze neuvědomují. Jako příznivce kinestetického učebního stylu mě tento výsledek velmi těší.

Hypotéza 2- Kinestetický učební styl využívají učitelé více u mladších dětí, tedy v 1.-3. ročníku než s dětmi staršími.

Vzhledem k tomu, že se mladší děti vydrží na danou činnost soustředit kratší dobu, využití pohybu se během výuky nabízí o něco více než u starších dětí. Předpokládala jsem tedy, že výsledky dotazníku potvrdí, že k většímu využití kinestetického učebního stylu dochází u učitelů vyučujících v prvním až třetím ročníku základních škol. Spousta z nich k otázce č. 9 připisovala, že se snaží tento styl využívat v každém předmětu hlavně u mladších dětí.

I přesto, že jsem dotazník rozeslala přibližně čtyřmi stům respondentům, vyplněný dotazník jsem nazpět obdržela pouze od třiceti jedna z nich. Zpětně se zamýšlím nad tím, zda by nebylo lepší dotazníky rozdat osobně. Vyhodnotila jsem to však jako časově náročné a pro mnoho respondentů by to mohlo být obtěžující. Myslím, že nízký počet odpovědí mohl být způsobený daným obdobím, kdy od studentů vysokých škol chodí nejen pedagogům nespočet podobných dotazníků. Napadá mě také otázka, zda nehrál roli také název dotazníku a z něhož vyplývající téma, které mohlo z důvodu neznalosti kinestetického učebního stylu způsobit nechuť nebo obavy k jeho vyplnění.

6 ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se zabývala tématem kinestetického učebního stylu v prvním až pátém ročníku prvního stupně základní školy. Cílem diplomové práce bylo vytvořit zásobník pohybových aktivit do hodin českého jazyka na prvním stupni základní školy, během kterých dochází k uplatnění kinestetického učebního stylu. Záměrem byla také snaha inspirovat učitele, studenty pedagogických škol nebo také rodiče žáků a zvýšit tak celkové povědomí a zájem o kinestetický učební styl.

Teoretickou část jsem věnovala poznatkům týkajícím se období mladšího školního věku a jeho charakteristiky, učení a stylům učení. Na charakteristiku mladšího školního věku bylo pohlíženo hlavně ve spojitosti s pohybem, který je neodmyslitelnou složkou jejich denního režimu.

Samotné učení bylo popsáno jako proces, ze kterého vyplývá několik učebních stylů, které jsou děleny podle různých hledisek. Každý jedinec je individuální, proto může každému vyhovovat také jiný učební styl, kterým nejlépe vstřebává informace.

Kinestetický učební styl je tedy jeden z mnoha učebních stylů, kterými se lze učit. Zájem o pohyb a jeho potřeba v tomto období se nabízí k jeho využití během výuky. Tím, že dětem umožníme prožít fyzických zážitků, docílíme lepšího porozumění danému učivu, udržení soustředěnosti a zmírnění napětí či stresu. Kinestetický učební styl tedy nemusí být přínosný pouze pro kinestetické žáky. Využitím pohybu ve výuce je totiž často samo o sobě velmi motivační.

Na podkladě teoretické části jsem vytvořila z ní vyplývající zásobník osmnácti pohybových aktivit, který lze využít v prvním až pátém ročníku základních škol. Aktivity jsou doplněny piktogramem vyznačujícím organizaci, fotodokumentací a reflexí z jejich provedení. Reflexe obsahuje možná úskalí, rady či jiné varianty provedení, které mohou čtenářům diplomové práce usnadnit přípravu, pokud by se rozhodli inspirovat.

I přesto, že kvalifikačních prací na téma kinestetického učebního stylu již existuje nespočet, stále věřím, že jsem svým pojetím přispěla a obohatila tak toto téma o další zlomek informací a nápadů k využití v praxi.

Doplněním tématu diplomové práce bylo také dotazníkové šetření týkající se kinestetického učebního stylu a jeho využití na prvním stupni základních škol. Výsledky dotazníku potvrdily mé hypotézy. Kinestetický učební styl využívá většina učitelů na prvním stupni základní školy. O trochu více je tomu u mladších dětí, přesněji v prvním až třetím ročníku, kde je doba soustředěnosti kratší, a tudíž zařazování pohybových chviliek častější.

7 RESUMÉ

Diplomová práce pojednává o kinestetickém učebním stylu a jeho využití ve výuce na prvním stupni základních škol. Využitím kinestetického učebního stylu, tedy učením pomocí pohybu, dochází u žáků nejen k osvojování nového učiva, přičemž se výuka stává pestřejší, ale také přispívá k podpoře zdraví každodenního režimu ve školním prostředí.

Teoretická část se zabývá charakteristikou období mladšího školního věku ve spojitosti s pohybem. Další část se soustřeďuje na učení jako psychologický proces a s ním související styly učení, přičemž charakterizuje učební styly podle percepční preference. Součástí tohoto dělení je také kinestetický učební styl, který je zde rozebrán podrobněji. Důraz je kladen hlavně na jeho charakteristiku, slabé a silné stránky a využití v praxi.

Praktický výstup diplomové práce tvoří zásobník osmnácti pohybových aktivit, které lze využít ve výuce českého jazyka na prvním stupni základní školy. Všechny aktivity jsou doplněny piktogramy k organizaci, fotodokumentací, navržením dalších variant provedení, doporučeními či upozorněními na možná úskalí.

Druhým výstupem, který obohacuje obsah diplomové práce je dotazníkové šetření a jeho výsledky, které k tématu kinestetického učebního stylu poskytují doplňující informace. Výsledky dotazníkového šetření jsou zpracovány formou grafů a rozebráním jednotlivých odpovědí.

The diploma thesis discusses the kinesthetic learning style and its use or application in teaching at the first level of primary schools. By using the kinesthetic learning style, i.e. learning through movement, or a style during which the student has to feel or move in order to learn more effectively, students not only learn new subject matter, which makes teaching more varied, but also contributes to supporting the health of the daily regime in the school environment.

The theoretical part of the thesis deals with the characteristics of the period of development of younger scholars in connection with movement. The next part focuses on learning as a psychological process and learning styles related to it, then characterizes learning styles according to perceptual preference. Part of this division is also the kinesthetic learning style,

which is discussed in more detail here. The emphasis is mainly on its characteristics, weakness and benefits and use in practice.

The practical or first output of the thesis consists of a stack of eighteen movement activities that can be used or applied in the teaching of the Czech language at the first grade of elementary school. All activities are accompanied by pictograms for organization, photo documentation, design of other variants, recommendations or warnings about possible pitfalls.

The second output, which enhances the content of the thesis, is the questionnaire survey and its results, which provide additional information on the topic of kinesthetic learning style. The results of the questionnaire are processed in the form of graphs and by analyzing the individual answers.

8 SEZNAM LITERATURY

TIŠTĚNÉ ZDROJE

1. BLÁHA, Ladislav, 2019. *Výuka tělesné výchovy a její odraz v pohybových aktivitách dětí a mládeže v regionu Severozápadních Čech*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7561-223-6.
2. DA SILVA, Kim a Do-Ri RYDL, 1999. *Kineziologie - Nová metoda získání energie*. Olomouc: Dobra a fontána. ISBN 978-80-86179-08-7.
3. DVOŘÁKOVÁ, Hana a ENGELTHALEROVÁ, Zdeňka, 2017. *Tělesná výchova na I. stupni základní školy*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3308-4.
4. FRANCOVÁ, Marta, 2013. *Zahájení školní docházky*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4463-6.
5. GALLOWAY, Jeff, 2007. *Děti v kondici: --zdravé, šťastné, šikovné*. Děti a sport. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2134-7.
6. HNÍZDILOVÁ, Michaela, 2006. *Tělovýchovné chvílky, aneb, Pohyb nejen v tělesné výchově*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-4010-6.
7. HOFMANN, Eberhardt a LÖHLE, Monika, 2017. *Jak se úspěšně učit: nejlepší strategie a techniky*. Přeložil Iva MICHŇOVÁ. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0286-0.
8. JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a ŽÁČKOVÁ, Hana, 2015. *Máme dítě s ADHD: rady pro rodiče*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5347-8.
9. JUŘINOVÁ, Irina a František STEJSKAL, 1987. *Rozvoj pohybových schopností ve školní tělesné výchově*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
10. JEDLIČKA, Richard, 2017. *Psychický vývoj dítěte a výchova: jak porozumět socializačním obtížím*. Psyché (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0096-5. (elektronická podoba, s. 447-448).

11. KAPLAN, Aleš, 2020. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-4562-9.
12. KOLÁŘ, Zdeněk; RAUDENSKÁ, Věra a FRÜHAUFOVÁ, Věra, 2001. *Didaktické znalosti a dovednosti učitelů: co by měl učitel znát a co by měl umět*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně. ISBN 80-7044-361-8.
13. LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana, 2006. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1284-0.
14. LOJOVÁ, Gabriela a VLČKOVÁ, Kateřina, 2011. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-876-0.
15. LOKŠOVÁ, Irena a LOKŠA, Jozef, 1999. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Pedagogická praxe. Praha: Portál. ISBN 80-7178-205-x.
16. MARCUS, B., H., FORSYTH, L., H., 2010. *Psychologie aktivního způsobu života. Motivace lidí k pohybovým aktivitám*. 1. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-654-4.
17. MIKLÁNKOVÁ, L., 2009. *Environmentální stimuly v pohybové aktivitě dětí předškolního věku*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. 167 s. ISBN 978-80244-2331-9.
18. MUŽÍK, V., TUPÝ, J., 1999. *Tělesná výchova jako součást výchovy ke zdraví*. In Vilímová, V. *Zdravotně orientovaná tělesná výchova na základní škole*. 1. vydání. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 80-210-2246-9.
19. PETILLON, Hanns, 2013. *1000 her pro školy, kroužky a volný čas: od Atomů po Život na ostrově*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0095-4.
20. PRŮCHA, Jan, 2020. *Psychologie učení: teoretické a výzkumné poznatky pro edukační praxi*. Psyché (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-271-2853-2.
21. SCHLEGEL, Petr a FIALOVÁ, Ludmila, 2023. *Body image a pohybové aktivity mládeže*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5406-5.

22. SITNÁ, Dagmar, 2013. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0404-6.
23. ŠKODA, Jiří a DOULÍK, Pavel, 2011. *Psychodidaktika: metody efektivního a smysluplného učení a vyučování*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3341-8.
24. THOMPSON, Alison M., 2016. *The boy from the hell*. London: Jessica Kingsley publishers. ISBN 978-1785920158.
25. *Velká kniha českých říkadel*, 2022. Vydání druhé. Ilustroval Josef LADA. Praha: Fragment. ISBN 978-80-253-5562-6.

ONLINE ZDROJE

1. AHASLIDES, 2024. Kinesthetic learner [online]. Dostupné z: <https://ahaslides.com/blog/kinesthetic-learner/>. [cit. 2024-04-10].
2. ART BOHEMIA, nedatováno. *Největší grafická galerie v ČR – ArtBohemia* [online]. Dostupné z: <https://www.artbohemia.cz/cs/>. [cit. 2024-04-22].
3. CIPMANIA, 2024. *Motta, přísloví, výroky, myšlenky* [online]. Dostupné z: <https://cipmania.cz/citaty-o-pohybu/>. [cit. 2024-04-17].
4. CZECH THE WORLD, 2024. *99 nejlepších hádanek pro děti* [online]. Dostupné z: <https://czechtheworld.com/nejlepsi-hadanky-pro-deti/>. [cit. 2024-04-21].
5. EDU.CZ, 2023. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělání* [online]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>. [cit. 2024-04-10].
6. NOVOTNÁ, Martina, 2020. *Gram pohybu* [online]. Dostupné z: <https://www.grampohybu.cz/l/motivace-deti-k-pohybu-5-tipu-jak-udrzet-u-deti-zajem-o-pohybove-aktivity/>. [cit. 2024-04-10].
7. ODMATURUJ.CZ, 2024. *Učení a procesy a faktory ovlivňující učení* [online]. Dostupné z: <https://www.odmaturuj.cz/psychologie/uceni-a-procesy-a-faktory-ovlivnujici-uceni/>. [cit. 2024-04-10].

8. TURBO, nedatováno. *Základy obecné psychologie-doplňující materiál* [online]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5965&chapterid=6233>. [cit. 2024-04-10].
9. WEBYGO.CZ, 2023. *Studium psychologie "Web o psychologii, přehledně a v souvislostech"* [online]. Dostupné z: <https://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/4-batole-predskolni-vek.html>. [cit. 2024-04-10].
10. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, FAKULTA PEDAGOGICKÁ, KATEDRA TĚLESNÉ A SPORTOVNÍ VÝCHOVY, 2010. *Kinestetický učební styl* [online]. Dostupné z: <http://zaloha.ktv-plzen.cz/tv4/semestralni-prace/kinesteticky-ucebni-styl.html>. [cit. 2024-04-10].
11. ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA MINISTERSTVA VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2024. *Zdraví jako vášeň* [online]. Dostupné z: <https://www.zdravijakovasen.cz/clanky/jak-motivovat-deti-k-pohybu-jdete-jim-prikladem>. [cit. 2024-04-10].

9 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ

OBRÁZKY

Obrázek 1 - Model struktury učebního stylu žáků (Škoda & Doulík, 2011, p. 47).....	14
Obrázek 2 - Ukázka z videa (https://fb.watch/r5j-pQtcw4/)	30
Obrázek 3 - Hýbeme se s říkankou (vlastní foto, 2024).....	31
Obrázek 4 - Hýbeme se s říkankou (vlastní foto, 2024).....	31
Obrázek 5 - Hledači dvojice (vlastní foto, 2024)	34
Obrázek 6 - Živá pohádka (vlastní foto, 2024).....	37
Obrázek 7 - Živá pohádka (vlastní foto, 2024).....	37
Obrázek 8 - Slovní řetězy (vlastní foto, 2024)	41
Obrázek 9 - Kouzelníci (vlastní foto, 2024).....	43
Obrázek 10 - Kouzelníci (vlastní foto, 2024).....	44
Obrázek 11 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)	46
Obrázek 12 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)	47
Obrázek 13 - Hrátky s písmeny (vlastní foto, 2024)	47
Obrázek 14 - Vlárky (vlastní foto, 2024).....	50
Obrázek 15 - Vlárky (vlastní foto, 2024).....	51
Obrázek 16 - Mixér (vlastní foto, 2024).....	53
Obrázek 17 - Plácačkováná (vlastní foto, 2024).....	57
Obrázek 18 - Had synonym a antonym (vlastní foto, 2024)	59
Obrázek 19 - Had synonym a antonym (vlastní foto, 2024)	60
Obrázek 20 - Řetěz vyjmenovaných slov (vlastní foto, 2024)	62
Obrázek 21 - Poslíčci (vlastní foto, 2024).....	64
Obrázek 22 - Hra na spisovatele (vlastní foto, 2024)	67
Obrázek 23 - Hrátky s příslovími (vlastní foto, 2024)	70
Obrázek 24 - Hrátky s příslovími (vlastní foto, 2024)	70
Obrázek 25 - Chytni si správný vzor (vlastní foto, 2024)	73
Obrázek 26 - Pravopisní experti (vlastní foto, 2024)	77
Obrázek 27 - Pravopisní experti (vlastní foto, 2024)	77
Obrázek 28 - Vyskočí správný pád (vlastní foto, 2024).....	80
Obrázek 29 - Najdi vynechané slovo (vlastní foto, 2024).....	83

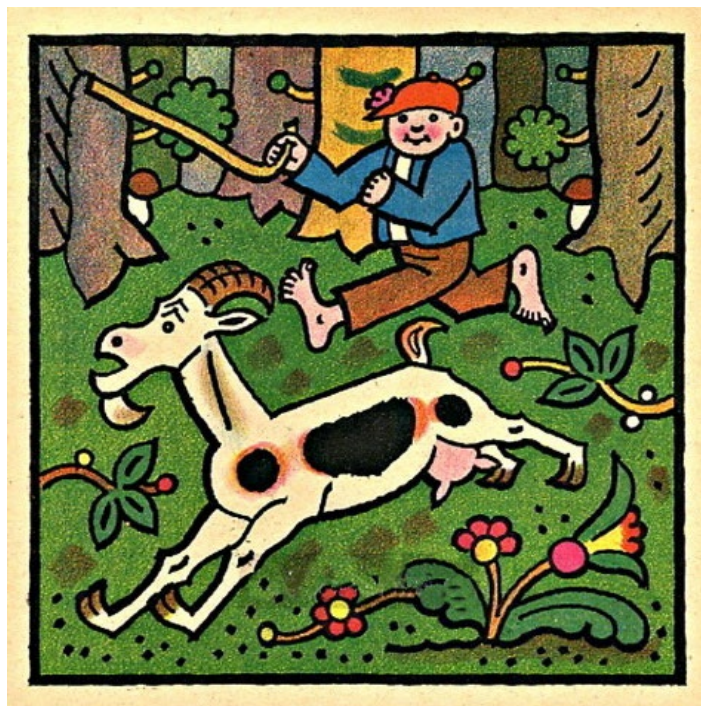
GRAFY

Graf 1 - Pohlaví	21
Graf 2 - Délka pedagogické praxe	21
Graf 3 - Ročníky, ve kterých respondenti vyučují.....	22
Graf 4 - Kraj	23
Graf 5 - Sportovní aktivita respondentů ve volném čase	23
Graf 6 - Přínos pohybu v předmětech mimo tělesnou výchovu	24
Graf 7 - Četnost využívání kinestetického učebního stylu.....	25
Graf 8 - Využití kinestetického učebního stylu v hodinách českého jazyka	25

Graf 9 - Předměty mimo český jazyk a témata pro využití kinestetického učebního stylu. 26	
Graf 10 - Respondenty nejčastěji využívané pohybové hry	27

10 PŘÍLOHY

Příloha 1 až 6 – Ilustrace Josefa Lady k aktivitě Hýbeme se s říkankou (artbohemia.cz, nedatováno) Dostupné z: <https://artbohemia.cz>

Příloha 1

Příloha 2

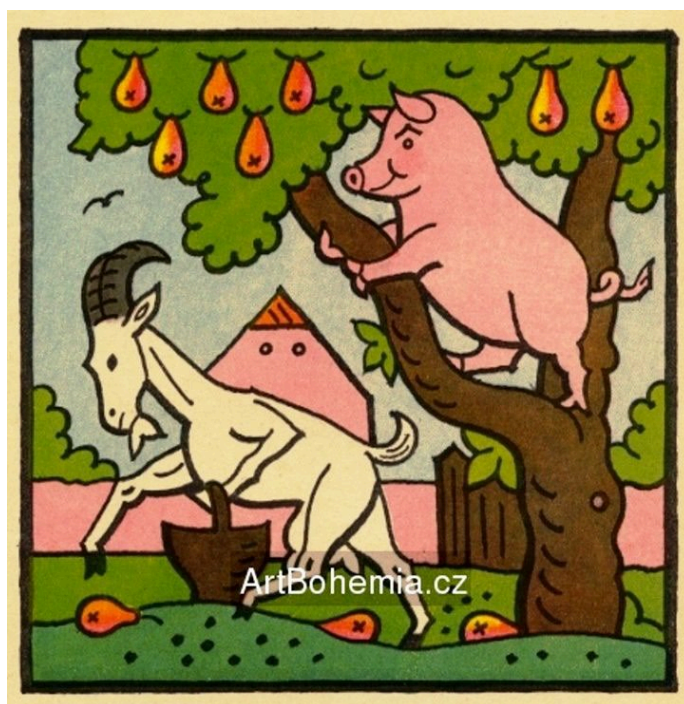
Příloha 3

Příloha 4

Příloha 5

Příloha 6